

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik szám alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyebütt pedig minden királyi posta-bivatalnál. Az ausztrai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupan a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetvény fölvetetik 's pontosan és jutányosan közöltetik.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyorsz. (kinevezések és előléptetések; a m. akademia nagygyűlésének határideje; a biharmegyei tiszaszabályozó fiók-társulat alakulási közgyűléseinek jegyzőkönyve; szózat a dunatiszai csatorna tárgyában a külföldi tekintélyek után folyt.; Heves és Krassó megyék rendkívüli közgyűlései; pótlék a trencsényi megyei közgyűléshez; Pozsonyból; erdélyi ügyek; a m. kereskedelmi társaság ügyében; felszólítás a budapesti közönséghez; leendő ünnepély a vaknöveldeben; budapesti napló.)
 Amerika. (A sept. 28kai washingtoni levél tartalma; ujyorki hírek.)
 Portugália. (Oct. 17kei aggasztó lissaboni hírek.)
 Spanyolország. (A National a madridi ünnepélyek felett; elegy.)
 Anglia. (A corks földesurak gyűlése; komoly rendszabályok utáni vágyódás az inség megelőzéséül.)
 Franciaország. (Rendszabályok az árvíz által károsultak fölegéllésére; elegy.)
 Olaszország. (A római nép bizalmas hangulata; Faenzában csendháborítás.)
 Egyhírek.
 Értesítő.

Magyar- és Erdélyország.

Ócs. 's ap. kir. Főlsége Póchy Imrét a szepesi koronai kiváltságos XVI város kir. igazgatóját 's magy. kir. udv. kam. tanácsost Zágrábmegye főispánjává kinevezni; Laczkovics János váltófeltörvényeszi ülnököt pedig kir. tanácsos' címmel díjmentesen felruházni legkegy. méltóztatott.

Hrabovai báró Hrabovszky es. kir. altábornagy 's osztálynok slavonai és szerémi parancsnokló tábornokká neveztetett 's egyszersmind es. kir. v. b. l. tanácsosi ranggal díjmentesen ruházott fel; — Récei Récey Adám, a m. k. nemes testőrsereg második kapitánya ezen tisztében hagyatása mellett, haditárnokká 's lovassági tábornokká neveztetett.

A nm. magyar kir. udv. Kamra a homonnai k. sóhivatalnál megüritült mázsálói állomásra Wenkovics Vida nyug. es. k. hadnagyot és mohácsi sóhivatali gyakoruokot; a Gregus Eduárd halála által megüritült apatini kamra-ügyészi állomásra Olgay Zsigmond zombori kamrai központi ügyészt helyezte által, ez utóbbi állomásra pedig Latovics Vincze hités ügyvédet nevezte ki; továbbá a szegedi k. sóhivatalnál megüritült tiszt-írnoki állomásra Farkas Pál tokaji kir. sóhivatali írnokot; a revuczai k. erdőszemlési állomásra, mely Spanyol Antalnak oszadai, szerszámartóvá lett előléptetése által ürességbe jött, Hrabonyi Károly hradeki k. erdőszivatali írnokot alkalmazta.

A szviniczai utlevél-vizsgálói állomás Popovich Pálnak orsovai árumázsálói lett áthelyeztetése által ürességbe jött. Dragoner Mihály homonnai k. sópajtaőr f. évi oct. 2án meghalálzott.

Magyar tudós társaság. — Az academia ideje, vagyis XVIII. nagygyűlése a fens. főhg-nádor-pártfogó helybenhagyásával 's másod-elnök rendeletéből f. évi december 14. (tizennegyedikén) az igazgató tanácsai pedig decemb. 17. (tizenhetedikén) kezdődnek. Minélfogva a társaság tagjai részére a megjelenés napja dec. 13., az igazgató tagokéra nézve dec. 16. A nyilvános vagyis közülés napja a gyűlés folyamatja alatt fog kihirdettni. Pesten, november 6. 1846. D. S ch e d e l f. titoknok.

Jegyzőkönyve az 1846. évi augusztus 3kán V. Olasziban a'ns biharmegyei tiszavölgyi fióktársulat alakulása felett tartatott küldött-ségi közgyűlésének, melyben m. alispán Sántha György ur elnökle alatt jelen voltak, az egyházi rendből: főt. kanonok Gyórfly László, a világi rendből: Kornis Károly gr., Szlachó Károly, Fáy Alajos, Vidovics Ferencz ugy mint a' deák szertartásu püspökség uradalmi praefectusa, Reviczky Frigyes, Nadányi Imre, Ercsey Lajos, Szláv Miklós, Pétery Ferencz, Nagy József, Sárváry Jakab, Bölöni Menyhért, főjegyző: Miskolczy Lajos, főügyvéd: Porubszky István, főszolgabírák: Thurzó János, Miskolczy Károly és Lakatos Benedek, alszolgabíró: Tokody István, központi szolgabíró: Komlóssy István, esküdtek: Jedlicska Károly és Sántha László, tisztí aljegyző: Fridrik György, tisztí alügyvéd: Beliczay Ignác, levéltárnok: Jakab Mihály, előterjesztő jegyző: Noszlópy Antal urak, és számos közbirtokosság és megyei nemesség 's községek tagjai. Elnöklő m. alispán ur előterjesztvén, miszerint jelen gyűlés céljaul a' tiszavölgyi társulatnak e' megyében miképen leendő alakulása iránti tanácskozás tüzetet ki' s elősorolván az ezt megelőzőtt ama tényeket, melyek nm. Széchenyi István gr. ur ó excaja, mint a' tiszaszabályozási ügyben kir. biztosnak hozzánk küldött 's ezuttal is felolvasott levele folytán, e' megye Tisza-Dobon a' Tiszaszabályozásra nézve tartandó tanácskozásra, kebeléből nevezendő küldöttség általi megjelenésre szólítottván fel, az ennek folytán elnöklőleg kinevezett 's ugyan az említett helyen megjelent küldöttségnek folyó évi júniusi közgyűlésre beadott jelentéséből 's jegyzőkönyvből értesülvén a' megye Rdei ó excaja ama czáfolhatlan o-

kokkal támogatott nézetéről, melyek szerint a' nagy vállalat teljesedésbe vételéhez szükséges technikai és létesítési kellékeken kívül legfőbb tényezőként: „társulatok alakulása és kitűró egyetértés kívántatik — 's ugyanott határozattá lón, hogy a' jelenvoltak küldöik körében vizek szabályozására érdeklettek közül összeálló 's majd központosítandó társulatok alakításában buzgódkodjanak annál is inkább, mint hogy a' Tiszába ömlő mellékfolyamok szinte tárgyai lesznek a' szabályozási fő vállalatnak; annál fogva ugyanazon gyűlés folyama alatt e' hon anyagi emelkedését czélba vett hazafiu téren a' nagy polgárt, a' tettek emberét szíves örömmel üdvözölvén a' megye Rdei, egyuttal az általa felállított 's dús reményt ígéro elveket sajátjokká tették; 's azon meggyőződésből indulva ki, hogy valamint egy részről a' nagy-szerű vállalat üdvös eredménye egyes hatóságok 's társulatok ereje 's befolyásától föltételeztetik; ugy más részről a' megyénkbeni folyamok szabályoztatása a' tiszavölgyi társulattal szoros kapcsolatban levén, ettől várja biztos eredményét; 's illy szempontból a' tiszavölgyi társulat munkálkodásában részt venni 's létesítésében erejükhöz képest közremunkálni kész szándokukat végzésleg kimondották, 's egyuttal a' kebelbeli kártékony vizek már megkezdett szabályoztatása iránt hozott határozatukhoz híven ragaszkodva, annak folytatását a' tiszavölgyi szabályozás-tervvel összhangzó irányban kívánván tartatni épségben, a' czél-elérés felől minden körülmény szoros egybevetése mellett adandó vélemény- és javaslat-készítés végett küldöttséget bíztak meg.

Melly küldöttség ezen megbízatása folytán ugyan a' júniusi közgyűlés folyama alatt benyújtott jelentésében a' kebelbeli vizek szabályoztatása eredményére nézve — minthogy a' tiszavölgyi társulathoz csatlakozás által annak jótékonyasága reánk is kiterjesztetik, a' magát ugyanazzal érintkezésbe teendő és saját érdekükben éber figyelemmel viseltetendő fiók-társulatok alakítását véleményezé — mi czélra a' kebelbeli vizek szabályoztatása által érdekeltet a' teendők iránti közönsös tanácskozás végettí öszszejövételre meghatározott napon az e' tárgyra vonatkozó iratok velök közlése mellett öszszehivatni jónak látták.

Melly vélemény ugyan a' legközelebbi júniusi közgyűlés 2286d. sz. a. végzésnél fogva helybenhagyatván — többször említett elnök ur az öszszegyült résztvevőket az elősoroltak nyománi tanácskozásra 's e' megyében keletkezendő fiók-társulat iránti értekezésre, minden e' tárgyra vonatkozó irat felolvastatása után felszólítván:

Miután ezen vizszabályozást czélzó munkálatok haszna általánosan elismerttetett, a' vitakozások során felmerült több rendbeli nehézségek közt főleg azon kérdés lón vitakozás tárgyává: hogy a' megyében hány társulat létesíttessék; errenézve nyilvánított, miként e' kérdés a' társulatok alakulását megelőzőleg időelőtti lenne, annak eldöntését tehát a' már alakulandó társulat teendői közé vélték sorozandónak.

Végre a' tiszavölgyi társulat által kiadott 's annak vidéki osztályai számára kidolgozott alaprendelettel öszszehangzó szerződvény olvasatván fel, minthogy az aláírást a' megyében keletkezendő fiók-társulat alakulására első és legczélzóbb lépésnek tartották: azt a' jelenvoltak közül többen tetteg is megkezdették, kiknek névsorozata eként következik: tb. Szláv Miklós, Szláv László, Reviczky Fridrik a' Berettyó szabályoztatása czéljából — Vidovics Ferencz a' n. váradai d. sz. püspökség uradalm. praefectusa, Klobusiczky János, id. Sztachó Károly, váradai káptalan, Sántha György, Baróthy Pál mint a' mlgos Bözör-ményi, K. Apáthi és Illyei uraságok ügyvéde, fentartva illető főnökeinek jóváhagyásait, Szaecsvay Gábor, mint a' n. váradhegyi m. prépostság ügyvéde, fentartva a' tisztelt mlgos prépost ur jóváhagyását, Ercsey Lajos m. k. Noszlópy Antal m. k. Melly eként alakult társulat általi első lépés megtörténvén

Végeztetett: A' tiszavölgyi társulathoz csatlakozás haszna 's czélzórsúsége általánosan elismertvén, annak elveiben az öszszegyült tagok kész szívvél osztoznak; mi is ugyanazon társulat által közrebocsátott szerződvény aláírása által tetteg megkezdvén, e' megyei fiók-társulat magát az aláírás által jelen végzés ereje mellett alakultnak nyilvánítja; minélfogva a' további czélzórsú lépések megtételére saját kebelükben tartandó közgyűlés határidejét f. é. szeptember első napjára d. u. 3 órára tűzvé ki, a' már ezuttal alakult társulat, mint illyen maga kebeléből Sántha György ur elnökle alatt ideiglenes választványi tagokul főt. kanonok Gyórfly László, kir. tan. Szláv

László, tb. Sztachó Károly, Vidovics Ferencz, Reviczky Fridrik, tollvivőül Noszlópy Antal urakat nevezvén ki, az e' tárgyban leendő további czélzórsú intézkedés iránti jogát magának fentartotta. Egyszersmind hogy a' megyénkben alakult fiók-társulat számosabb érdekel által gyámolittatva tágasb tért nyerhessen, a' felszólítás ez iránt ujabbán köröztetni fog, mely alkalommal a' már kitűzött szeptember 1sójéni gyülekezetre meghívás fog történni, az eredményről ó nmlga gr. Széchenyi István ur értesítendő.

1846diki sept. 1jén V. Olasziban tartatott tiszavölgyi fióktársulat közgyűlése. Másodalispán Sántha György ur, mint a' tiszavölgyi fiók-társulat ideiglenes elnöke előterjesztvén, miként a' közelebb mult aug. 3kán megyénkben alakult tiszavölgyi fiók-társulat közgyűlési határozata nyomán a' még zsenge társulat szilárdítása megkivánja, hogy a' tiszavölgy-szabályozás központi választványja által vidéki osztályok számára kibocsátott alaprendeletekhez képest állandó elnök 's más a' munka sikeres folytatására szükséges tagok választása lenne napi renden:

Az elnöki nyilatkozat elfogadtatván, a' szerződvény alált résztvevősek magok közül társulati tagokul e' következőket választották, elnökül: Klobusiczky János t. bíró, alelnökül: Reviczky Fridrik tb., választványi tagokul: Gyórfly László kanonok, Szláv László kir. tan., Sztachó Károly tb., Sántha György másodalispán, Lakatos Benedek fősz. bíró, Vidovics Ferencz tb., ugy azonban mint a' d. sz. püspökség urod. praefectusa, Szláv Miklós tb., Ercsey Lajos tb. urakat, nváradai d. szert. káptalan egy tagját megválasztották *) — pénztárnokul: Noszlópy Antal 's Govrik Tódor urakat megerősítés végett a' központi választványhoz annak idejében felterjesztendőkül kijelölték.

Ugyanez alkalommal az ujonnan választott elnök ur indítványképen megemlítvén, hogy a' mennyiben e' megye részéről nm. Zichy Ferencz gróf ur ó exca elnökle alatt igazgató mérnök Beszédes József tervezete szerint folytatva vett, de a' közmunkák szabályoztatása által félben szakasztott vizszabályozás tárgyában eddigelé már igen nagy munka tetetett, mely mielőbb kedvező eredményre várakozik — minthogy jelen fióktársulat czélja a' fentebb kijelentett megyei végzések folytán magát a' középponti választványnyal érintkezésbe téve ugyanannak kedvezéseiben is részesülni, e' szerint vizszabályozási munkálata folytatására kitűzendő biztos irányt e' fiók-társulat szinte a' középponti választványtól várhat — ennek megnyerésére tehát a' kebelbeli vizszabályozás mult 's jelen állásáról minden e' tárgyra vonatkozó iratok közlése mellett a' központi választványt értesíteni, magát a' munkálatot megelőzőleg teendőink legfőbbike lenne.

Jelen indítvány általános helyeslésre találván, a' társulat közgyűlésre teendő folyamodás utján, mind főmérnök Beszédes József ur tervezetét elfogadó megyei határozatot, mind magát a' tervet annak idejében, jelenleg pedig a' legközelebbi aug. 3kán, ugyszinté jelen sept. 1jén tartott fióktársulati közgyűlési végzéseket — miután nmlga Széchenyi István gr. ur ó exca erélyes hazafiu buzgalma jogosíthat bennünket egyedül kedvező eredményre, a' tisztelt grófnak felterjeszteni olly bizalomteljes kérés mellett határoztuk, hogy fiók-egyesületünket a' középponti társulathoz kapcsolván, megkezdett lépésünket a' középponti választványtól adandó irány által gyámolittva, arról bennünket értesíteni 's ez által az üdvös czél sikerítéséhez elősegíteni méltóztatssék.

A' mennyiben pedig vizszabályozási fiók-társulatunk minél szélesb alapra leendő terjedését akadályozva sokakban a' részvétlenséget a' központi választvány által kibocsátott szerződvény feltételei nem tudása okozza: ennélfogva az említett szerződvény az érdekelteknek adandó bővebb tudomás és aláírás végett járásbeli fősz. bíró urak által megyszerzte köröztetni rendeltetik.

Végezetre megjegyeztetik, hogy a' vizek szabályoztatására nézve szükséges kézi munkával teendő segédelmet Zsádány helység a' maga határán, Komádi helység pedig általjában képviselőji által megajánlották. Közi Noszlópy Antal mint ez idő szerinti tollvivő.

Szózat a' duna-tiszai csatorna tárgyában a' külföldi tekintélyek véleményei után. (Folytatás.) Hont és Nógrád megyékben, midőn az Ipoly folyó áradásban van, vize szerfölött zavaros és sürű iszappal terhelt, a' tömérdek beleágazó hegyoldali árkok és víz-

*) Megjegyeztvén, hogy a' volt elnök 's tollvivő ujjlag megválasztatásukról leköszöntek.

mosások miatt. Illy állapotban felfogtam bizonyos edényben 20 akó = 33, 36 köb-láb vizet, *) 's ezt leülepedni hagytam, 's azután a megtisztult vizet — melynek azonban egész természeti tisztasága még sem volt — leeresztvén, az iszapüledéket tökéletesen kiszáradt állapotában megmérve 1/3 akónak találtam. E' szerint a vízzel uszó iszapréz ugyan állott megtisztult vízhez, mint 1: 60. **) Ezen tétel valóságáról egy kis experimentum után egy egész évre bizony meggyőződhetik. Tapasztalásom után egy egész évre bizony számíthatunk 2 1/2 — 3 hónapot, mely idő alatt az Ipoly medrében szinig telve foly a víz. *) Nagyobb biztosság okáért vegyük a' kisebbit, 2 1/2 hónapot. Az Ipoly folyó illy állapotában a' malomgátak fenállásakor 1 — 1 1/2 láb körüli sebességgel **) másodpercenként megemészthetett partjai közt a' nélkül, hogy kiöntést okozott volna, 1575 köb-láb vizet, 's így 24 óra alatt 136,080,000 köb-lábat, 's e' szerint 2 1/2 hónap alatt 10,206,000,000 köb-lábat = 47,250,000 köb-öl, vizet 's ezzel a' felebbi arány szerint uszik = 787,500 köb-öl föld.

Az Ipoly folyó görbületei szerint teszen 62,000 folyó ölet, ezen távzatra egész esése = 18° 4'; ebből a' 22 malom részegátja felemészített 13° 2' lábat **) , 's maradt a' folyam futó esetére 62,000 öl hosszúságban 5° 2' láb. Az Ipoly közép mélysége, tekintetbe véve a' 22 részegát által okozott feltorlasztást, egy öltre vehető, 's szerfelett elbővült közép szélessége 25 öltre, 's így egész medrének köbtartalma teszen 1,550,000 köb-ölet, következőképp a' vízzel uszó sűrű iszap minden két év alatt elegendő lett volna az Ipoly medre betöltésére, minek fel is kellett volna azt tölteni, ha a' víz azon iszapot a' Dunába nem hordhatja. Mint-hogy pedig 20 — 30 év óta, csekély különbséggel, a' medernek egy állapotban létezése tapasztaltott, csalhatatlanul világos, hogy a' víz évenként legalább 7 — 8 száz ezer köb-öl iszapföldet a' Dunába hordott, 's jelenleg is hord. Mindezekből csak azt kívánom következtetni, hogy a' víz 1 — 1 1/2 láb sebességgel, 's pedig gátak között, tömredék földet képes felosztatva magával leusztatni a' nélkül, hogy medrére lerakná, vagy rendetlen zátonyokba leülepedni engedné. Igaz, hogy minden árvíz után újabb zátonyok keletkezhetnek, 's tán keletkeznek is, de egyszersmind régi partok 's zátonyok elsodortatnak, tehát ezek igenigen kiegyenlítik a' földtömegre egymást.

Mindezekután napfénykint világos, mennyire áll a' vizerőveli dolgoztatás a' pest-szegedi csatornánál, hol a' víz mindenkor szűk mederbe öszszeszorítva foly a' munkálatát alatt, 's 3 láb sebességgel könnyű homokos földet kell leusztatnia az alsóbb tiszai laposokba. A' viznek iszapusztató 's dolgozó erejét tagadni nem lehet, mert azt számos biztos adattal bebizonyítani lehetséges, 's ki tagadni meri, az czáfolja meg előbb az Ipolyról adott bizonyos tapasztalást. 'S erre nézve a' hollandi mérnökök igen eszélyesen hozták ítéletüket.

5) Folytatólag mondják a' hollandi mérnökök: „Abban tökéletesen egyetértünk B. urral, hogy az elsodort földrészecskék a' Tiszát el nem érik, sőt azt hiszszük, hogy a' víz esése annyira meg fog itt szűnni, miszerint azokat egyáltalában nem birandja tovább sodrani, mint a' csatorna torkolataig, hol zátonyok fognak képezetni egymás fölött, mely fölemelkedés azonban legkevesebb sem lesz szabályszerű; egyébiránt a' tér elég tág a' csatorna medréből kimosott föld egész tömegének fölvetelére.“

Ezen pontban tökéletesen megengedik a' vizerőveli dolgozhatást, 's egyszersmind legkevesebb sem hiszik a' Tisza eliszapolthatását a' csatornából kisodrandó földtömeg által.

'S így uraim! három illetékes bíró collegialis ítélete által a' pest-szegedi csatornánál fölmerült 's eddig a' hazai lapokban sok vitást okozott, legnehezebb körülmények el lennének döntve: 1) hogy folyóvízű csatorna építtessék; 2) a' Tiszát eliszapolthatástól félni nem lehet; 3) a' vizerő használata nem tagadtatik, sőt az, mint a' hollandi mérnökök jelentéséből kivehetjük, inkább megismértetik, 's igen takarékos rendszernek állítatik. Ezekon kívül kó sincs

*) A' szerző, hozzánk intézett levelébeni megigazítása szerint. Szerk.

**) A' szerző megigazítása szerint, nem pedig 1: 16, mint a' B. Iban hibásan áll. Szerk.

*) Az Ipoly vizének szinig telt medrébeni állapotát azért veszem fel, hogy ne mondhasa senki, hogy nagyobb áradáskor a' vízzel uszó iszapot a' medren kívül a' völgy szer-teterületében hányja ki. Különben, ha a' nagyobb árvizeket is számításba vesszük, 's azoknak az Ipoly medrében 's a' fölött folyó tömegét, mely a' legsűrűbb iszapot usztatja, calculáljuk, czélunkhoz képest csudálkozásig kedvező lesz számításunk eredménye. H. J.

*) Hontmegyében az Ipolynak némely szakaszaiban 1 láb, másokban 1 1/2 láb, 's igen kevés helyen volt 2 láb sebessége a' 22 malomgát fenállásakor. H. J.

*) Némely gátak 3 lábra, mások 3 1/2 lábra, 's voltak, melyek 4 lábra emelték a' víz szinét; összesen a' 22 gát 13° 2' láb esettől fosztotta meg az Ipoly folyót. H. J.

a' csatorna vonalában; tehát e' szerint a' legaggasztóbb akadályok ellennének hártva.

Mindamellett azonban, hogy illy szellemben nyilatkoznak a' hollandi mérnökök: igen okserűen cselekedtek, hogy előszámításait 's költségvetéseiket nyilvánosan a' közönségnek akint terjesztik elő, mintha az egész csatorna emberi kéz 's lóerővel fogna kiásatni. 'S ehez képest, midőn a' kiásási költséget mindennemű föld-munkákkal 13,900,000 pft, 's a' csornára alkalmazandó épületek öszves költségét, minden munkavezetési, kisajátítási, 's egyéb költségekkel, saját tervezetök szerint, saját árszabályaik mellett 4,600,000 pft-ra teszik: a' leghelyesebben állapítják meg a' csatorna öszves költségét 18,500,000 pftban. Ámde ezen öszvegből a' mi árszabályaik mellett, 's némi félreértett körülmények miatt a' hollandi mérnökök tervezetének bizonyos mellékes, 's csak egyedül biztosság czéljaul tetemes munkába számított, szükségtelen részletei leuhzásával, néhány millió devalválható a' nélkül, hogy a' módosított tervezet lényege 's szelleme csak egy parányit is megcsontkittatnék. —

Vizsgáljuk a' devalválható tételeket először a' földi munkánál.

1) Azon két lábnyi mélyebre ásátása a' csatornafeneknek, melyet Fynje B. ur tervében módosítani ajánl, fölösleges 's minden csonkítás nélkül elhagyható; mert a' m. kir. építészeti igazgatóság százados tapasztalásból merített előadása után jelenleg bizonyos az, hogy a' Duna vízre igen ritkán száll le a' budai vízpéc 2 lábat mutató fokára 's azért annak legkisebb víze csakugyan akkor áll be, Vászárhelyi ur után is, midőn a' vízpéc 2 lábat mutat. Fynje azonban, ugy látszik, azon véleményben van, hogy a' vízpéc zerus foka, mint általában szokott lenni, mutatja a' legkisebb vízszint, azért ő B. ur csatornája fenekét, mely 7 lábbal áll alul a' 0, 9 lábra akarja tétetni*), hogy a' csatornában a' Duna legalacsonyabb állásakor is 9 lábnál kisebb víz ne legyen, mely czél, miután Beszédes tervével is el van érve, az ajánlott nagyobb mélyítés, melyre 602, 116 pft számíttatik, szükségtelen.

2) A' hollandi mérnökök az egész hosszúságban, még az alacsony földezen is a' csatorna fenekétől fölfelé 15 láb magasságig a' víztartó völgyeletet kettős oldalrészüvel számíttják 's ezen magasságnál egy öl széles pandalt vesznek, a' mellől aztán fölfelé másfél lejtve ajánlják készíttetni a' csatorna-oldalakat. A' pandal említett mértékben megmaradhat, de a' kettős oldalrészüt a' csatorna víztartó völgyeletében is bátran másfélre tehetjük 's ez által a' hollandi mérnökök számítása után megkimélhetünk 491,831 flot, mert szerintök ennyibe kerül azon különbség, melyel a' kettős oldalrészü másfeleset az említett magasságra a' csatorna egész hosszúságban felülmulja.

3) A' hollandi mérnökök 33,500 folyó öl hosszúságban a' mélyebb ásásoknál (az előbbeni pontban említett 1 öl széles pandalon kívül) a' csatorna oldalában egyfelől 2 öl szélességben hajóhúzó utat, másik felől ismét egy öl széles pandalt vesznek, 's ezen munkát 450,356 pft-ra teszik. Ezen tételt is bátran felére kisebbíthetjük, mert nem szükség, mint ők veszik 8 1/2 mérföldre, hanem legfeljebb az orgoványi, bugaczi 's möriczgáti határban, 5 mérföldre a' csatorna oldalában hajóhúzó utat készíteni; a' másik oldalon pedig az egy öl széles pandal a' nagyobb oldalrészü mellett szinte biztosan 4 lábra vehető; 's így megkimélhetünk legalább is 200,000 pftot.

4) A' hollandiak a' csatorna-környéken mellékszártó árkokra 250 ezer pftot számíttanak; ez szerfelett sok, hiszen 100 ezer ft pgnél az egész aradi malomcsatorna ásása roppant töltéseivel, körösi átmetszéseiével, 's zárásaival sem került többbe, 's ehez képest ezt is devalválhatjuk 100 ft. pengőre.

5) A' hollandi mérnökök azon véleményben vannak, hogy a' Duna legnagyobb vízei Harasztinál kiszakadva az ócsai turjánokba szabadon beömlhetnek 's azért a' csatornát a' Duna árja betörése ellen Harasztitól Baracsig huzott magas töltésekkel, 's Baracsnál építendő egy költségesebb szakrénnyugóval védeni akarják. Azonban a' csatorna őtalmazására czélzó ime munkálatok, melyektől a' tervezők magok is bizonyosan elállanak, ha a' helyszíni körülményekről részletesen bizonyos tudomást nyernek, 's egészen szükségtelenek, mert a' csatornavonal a' legnagyobb dunai vízáradalmi téren kívül esik, mint 1838. évben is tapasztaltott. A' Harasztinál létező magas partok ellenál-

*) A' B. P. Híradóban 's Jelenkorban Fynje módosításai 3dik pontja alatt értelemzavart okoz ama kitétel: „hogy B. ur a' csatorna vízszinét 2 lábbal fölebb tervezi a' legkisebb víz zerus fokán fölüli; ezt Fynje a' zerussal egyenlő mélyégre szállítja;“ a' helyett: hogy B. ur a' vízpéc zerus fokán alul 2 lábbal alább tervezi a' csatorna fenekét, 's ezt Fynje még 7 lábbal alább, tehát a' zerus fokon 9 lábbal alul vétetni ajánlja; azaz 2 lábbal mélyebb feneket 's ásást javasol mint B. ur. H. J.

lanak, hogy a' Duna víze a' Lófűresztől laposba, 's innen az ócsai turjánokba törhessen. Oldalt pedig ezen laposokat a' Harasztú dunai partoktól kezdve szakadatlanul egy emel- tebb homokos dombhát, melyen a' Németül Sárinak 's Dabasnak vezető szekérut vonul, töltés gyanánt övedzi. Az ócsai turjánoknak csak egy nyílása van, a' sárii malomra menő kifolyás, tehát legfeljebb itt kellene töltést egypár száz öltre huzni, azonban a' Duna víze ide sem hat, 's csak akkor hathatna, ha Harasztinál kiömlhetnék 's ugy a' Lófűresztől laposon, 's az ócsai turjánokon végig nyomulna. A' Duna víze Pesten alul első helyen csak Ordasháza 's Varsány pusztáknál önthet ki, 's csak szerfelett magas állásában, mint volt 1838ban. Az ezen helyen kiemelkedő vizár Bugyi alatt a' Babádi pusztának húzódik lefelé, távol esve csatornánk vonalától. E' tekintetből is biztosan megkimélhetünk a' hollandi mérnökök költségvetéséből legalább 250 ezer pforintot. (Folyt. köv.)

Hevesmegyei közgyűlés. Megyénk mult october hó 26kán tartá főispánhelyettesi elnöklet alatt rendkívüli közgyűlést, mely ez alkalommal a' szokottnál gyé- rebb közönségnek örvendete, mit hajlok vagyunk részint az akkor javában folyt silány szüretnek, részint pedig azon egykedvűségnek tulajdonítani, melyel embereink a' közügyeket néha venni szokták. Oka e' rendkívüli közgyű- lésnek a' nádori ünnepély tárgyában szétkülöözőtt rende- letetek voltak. A' rr. a' kormány ezen intézkedésében saját né- zeteiket látták fogatosíttatni 's ekép örömmel ragadák meg a' szép alkalmat bevallhatni azt, mit szívökben olly elevenen érzének; teljes készségeket jelenték ki az országos ünne- pélyhez járulásra, mely végett főispánhelyettesi vezérlet alatt mintegy 30 tagból álló küldöttséget neveztek ki. A- zonban ezen ragaszkodó készségeket 's szívélyes örömet nem kis mértékben zavará meg a' főispánhelyettes azon kijelen- tése, miszerint Nádor ő fenségének közbjött aggályos be- tegsége miatt az ünnepély bizonytalan időre halasztott el. A' rr. fájdalmas sajnálkozásukat 's sajnálkozó fájdalnokait fejezik ki jegyzőkönyvileg a' közösen szeretett 's tisztelt 's annyi országos érdemmel dicső fenséges férfi ubeli el- gyengülésén. Egyébként a' küldöttség köteleességévé tété- tett akkor, midőn az ünnepély megtartandó lesz — mi hogy minél előbb törtéjék meg, a' rendek fő kívánata — a' me- gye nevében ottan megjelenni 's üdvözölő örömeiket tolmá- csolni. —

Ezután egy udvari rendelet vétetett föl, mely azon adminisztratori fölterjesztésre keletkezett, miszerint a' köz- tudomásu parádi botrányos esemény nem küldöttségileg rendeltetett megvizsgáltatni, a' hogy t. i. a' kihágás fontos- sága kívánta volna, hanem csak szolgabíróilag; az érintett rendelet e' nyomozást küldöttségileg kívánja vagy is paran- csolja végeztetni. Akkor, midőn e' tárgy szönyegben forgott, a' megye jobbai is illyen véleményben voltak, mert sujtólág hat az a' becsületes polgári jellemre, hogy egyes rakon- czatlanok durva kitöréséért annyit józan szenvedjen a' köz- vélemény előtt, igyekeztek is ezen újabb betyárságot maga rendén szigoruan megvizsgáltatni 's fenytetni, hogy ne le- gyen Parád 's általa Heves rémes ijesztéke az oda sereg- leni kívánkozó becsületes vendégeknek. A' történet után nem sokára tartott közgyűlés csakugyan intezkedett illy szellemben, melyből egyszersmind kiviláglik az, hogy He- vesben vannak ugyan emberi kötelességeikről megfélejtke- zett tulbuzgók, de vannak olyanok is, 's ez a' többség, kik előtt szent a' személyes bátorlét, 's elvittát öklös argu- mentumokkal támogatni nem szoknak, előre meggyőződve levén arról, hogy ez már csak azért is elbuknék; azonban az erre következett közgyűlésen a' tán érdekeltek, hogy hogysen! ők tudják, többséget szervezven, a' kisgyűlés hu- manus 's igen czélszerű határozatát megsemmisíték 's a' nyomozó eljárást csak szolgabíróra 's eskültre bizandónak vélték. Most hallva az érintettük udv. rendeletet, az akkor megbizott szolgabíró jelentésképen előterjeszti, miként ő a' Parádon megvert G. M. biharmegyei szíró ügyében írt két izben, egyszer az ottani alispánnak, mászor magának a' megsértett egyednek; de egyik felszólítására sem kapott választ, miért is a' megbízatásbani eljárást nem folytathatá. Ez tudomásul szolgált ezen alkalomra, a' vita csupán a' kö- rül forgott: elfogadtassék e' a' rendelet 's ekép megváltoztas- sék e' a' már egyszer szabadon hozott határozat, vagy ép- ségben tartassék a' megyei hatóság határozatási joga? I- gen természetes, hogy itt már nem a' júliusi körülmények forogtak fen, hogy t. i. küldöttség nyomozott e' a' megye becsületét comprmittáló tényben, vagy szolgabíró? hanem a' megyei hatóság független intezkedhetése. A' kérdést te- hát illy szellemben fogván fel a' rr. most már a' szőlők na- gyobb része teljes állhatatossággal küzdött a' főispánhe- lyettes ur azon kívánata ellen, hogy a' határozat-semmisítő rendelet fogadtassék el, még pedig olly szónokok hallaták magukat, kik annak idejében a' küldöttség általi nyomozást tarták czélszerűbbnek. Kifejtetett, mikép ő felségének van

felügyelési joga 's ennek Heves megye rendei is hódolnak, de ez csak a' bevégezett eljárás után gyakorolható, ha t. i. a' helyhatóság intézkedését észszerűtlennek, vagy nem kielégítőnek találja felterjesztés után; már pedig a' szónyegre hozott tárgy még nem fejeztetett be, sőt — miként a' jelentésből gyaníthatni — még meg sem kezdetett; ennél fogva a' rr. határozatkép abban állapodának meg: hogy a' már hozott végzés épségében hagyatik, szolgáló és eskütt a' megbízatásukban eljárásra utasítatnak; ő felségéhez pedig alázatos felirat határozatott, melyben a' rendek főnőbibi nézetei a' leírtak rendelethez tiszteletteljes válaszkép szolgálódnak.

Volt még egy helyhatósági intézvény, mely különös eredvénynyel tünt fel. Ezen intézvényben ő felsége a' megyének meghagyá, hogy királyi magas tetszését 's megelégtetését nyilvánítaná A. hevesmegyei táblabírónak azon ritka polgári tetteért, mely szerint ő a' tőle vásárolt, 's a' katonaság számára fordítandó 800 mérő zabnak 4500 vft. a' összes árát nagylelkűleg az adózó paraszto'k javára elengedte. Most következtek a' hangos éjlenek 's a' helyeslés tapsai, mik a' derék férfiú tettét méltán magasztalák; ez — meglehet szerénységét illetve érezve, vagy — mi inkább hihető — használni akarván a' fellelkesülés dicső pillanatát, szót kér 's hatalmas beszédet mond a' nép inséges állapotáról; leírja a' mostani szomorú kilátású esztendő, a' terméshányt, a' minden oldalról szállongó leve'ró híreket, mik csak éhség 's inségről panaszkodnak; e' bajok pedig nem nagytások, csekély combinatio kell ahoz, hogy higgyük. És a' nép, mellynek nemcsak saját tüzhelyét kell ellátni, de e' fölött fűdözni adózása sokféle fajait, ezt a' rr. minden esetre figyelemre méltatandó 's nem akarnak azon filléres adakozásokra támaszkodni, mik közönségesen akkor érkeznek, midőn már a' bajon túl vagyunk, hanem ezennel közakarattal elhatározzák: hogy a' házi adónak azon mennyiségét, melly a' megyei tisztikar és szolgálószemélyzet esztendei fizetésére megkívántatik, saját nemesi személyükből fizetik 's ezt az országgyűlési költségek aránya szerint vetik ki nemes atyafiakra 's be is szedik azt. Nos mi történt? hát az, hogy a' szűvállak mindenféle visketni kezdettek; mi az a' csekélység — mondának — az ugy sem segít a' paraszton; ki ha 99 krt fizet, a' századik már ráadasképen is megeshetik. Aztán ehez országgyűlés kell, vagy legalább meghívata a' összes nemeseknek 's tb. Im! ezt jelenték az előbbi hangos éjlenek és tapsok. Heves még nem adózik, hanem subsidiumot igen is ad, még pedig 20 ezer ezüst forintot, csak az istenért! adónak ne mondja senki, mert a' primae nonus kiátkozná őket a' világból. A' hevesi adózók tehát ötvenezer v. for. segélypénzben fognak részesülni.

Pestmegyének felszólítására a' nádori ünnepély emlékére veretendő három emlékpénzt a' rr. megrendelték. Ezután némelly nyomozást rendelő 's betáblázási közgyűléseket minden hónap elejére megállapító határozatok után a' gyűlés egyéb helybeli érdekű tárgyakra tért.

Krassómegyei közgyűlés. Rendkívüli közgyűlésünk october hó 17én nyitott meg 's vezettetett főispánhelyettesi elnöklet alatt. Tárgyát a' nádori ünnepélyre meghívó levél tevő. A' rr. Nádor ő felségéhez a' szeretet és tisztelet legbuzgóbb indulatával ragaszkodván mindenkor, csak örülének, hogy ez által alkalom adatik lelkük hálás érzelmét nyilván is tanúsíthatni; a' rendeletet hát köztetszés 's helyesléssel fogadák; különösen pedig jól esett megnyugodni abban, hogy a' kormány figyelmet fordítva azon közkívánatra, mit e' megye is a' mult országgyűlésre küldött képviselőinek utasításul adott, egy közintézzettel igyekszik a' magas férfiú országos érdemeit örökíteni, mit azonban a' rr. maga utján becikkeltetni is sietendnek. Főispán helyettes ur beszédet tartott az ünnepeltnek érdemeiről, mellyek oly világosak, vagy köztudomásuak, hogy azokat minden hű polgár lelkében hálással érzeni tudja 's miután önmagát a' küldöttség vezetőjeül ajánlá, ha t. i. a' rnek is ugy tetszenék, mi természetesen el is fogadtatt, mert itt nem igen szeretnek az emberek debattérozni, kivált ilyen szűk időben, — kinevezé a' fényes küldöttséget, száma tizenhárom a' t, melly a' czimzett ünnepélyre nemes Krassó megye nevében Budán meg fog jelenni 's tb.

Alig történt ez intézkedés, midőn főispánhelyettes ur azon szomorú hírt közlé a' rrel, miszerint a' czimzett ünnepély szeretett nádorunk ő felségének közbejött aggasztó betegsége miatt elhalasztatik bizonytalan időre. A' rr. mély megilletődéssel vevék a' leverő hírt 's köz volt az ohajtás: hogy a' fenséges beteg minél előbb örvendhessen teljes egészségsben a' nemzeti ünnepnek, hol egy ország rója le háladóját. A' küldöttség tehát várakozásra utasított, míg t. i. további rendelet nem érkezik.

Ez alkalommal olvastatt ns Krasznamegye körlevele is, mellyben szomorú állapotát festi, miszerint ő most sem Magyarországhoz sem Erdélyhez

nem tartozik, kéri tehát a' megyét, sürgetné részéről is a' viszsza kapcsolás foganatosítását. A' rr. végig hallgaták, 's aztán határozzák, hogy mivel azért van országgyűlési utasításokkal foglalkozó választvány, hogy az javasoljon: tehát a' levél is szívességgé ajánlatik. Pestmegyének igen sokáig hevert levele is fölvetett, az emlékpénzek megrendeltettek, 's a' költségekeni részesülés elhatározatott. Egyszersmind a' verseczi g. n. e. püspök beigtatási ünnepélyére küldöttség nevezetett.

Trencsénymegyei közgyűléshez pótlék.

Oct. hó 5 — 10keig tartott trencsénymegyei közgyűlésből megkéretni határozatott a' nm. helyt. tan. hogy a' gallicziai mozgalmak miatt a' megye felső részébe helyezett gyalogkatonaságot onnét kivettetni méltóztatnék, mivel az évi termés oly hiányos, hogy magok a' lakosok is a' legnagyobb inségtől félnek; különösen a' burgonya egészen rothadt, sőt a' káposzta is; a' tavaszi gabna alig adta meg az elvetett magot, őszit pedig a' felső vidékeken vetni sem szoktak, 's az adózók tavasszal nemcsak a' katonaságot nem tarthatják el, de ön életüket sem biztosíthatják. Azon intézvénye a' nm. helytartótanácsnak, melly a' g. n. egyesültek áttérése tárgyában küldetett, mivel ilyen felekezetiük a' megyében nincsenek, az országgyűlési tárgyakkal foglalkozó választványhoz utasított. Zalamegye levele folytán megkéretni határozatott ő felsége, hogy ollynemű társulatokat, mellyek kiválólaga' magyar nyelv — művelésre alakultak, ezentul is, mint eddig — megengedni kegyeskednék, így kívánván ezt az ország alkotványos jogai. Pozsonymegye felhívására e' megye rendei is megkeresendik Erdély törvényhatóságát az iránt, hogy részükéről az annyira kívánatos uniót sürgesék. Vannak a' bevándorlás tárgyában érkezett levelére szinte megkéretni határozatott a' nm. helytartó tanács, hogy mivel az ország felső vidékei a' nélkül is igen népesek ugy annyira, h. az alföldnek munkás kezeket elegendő(?) mennyiségben nyújthatnak, szüntetné meg a' külföldieknek házába bevándorlását 's a' helyett inkább a' kárpátvidékiek segélyezésére fordítná gondoskodását. Pest városának pedig választatni fog, hogyha olyan trencsénymegyeiek fognak kórházában gyógyíttatni, kiknek értékük van, ezek után a' gyógyítási költségek beszédését a' megye eszközend, de a' szegényekért — ugy az eddig gyógyítottakért a' ns megye nem fizet, mert erre való pénze és rovata nincs. Valóban szomorú állapot! Hálás örömmel olvastatt ő felségének azon intézvénye, mellyben a' rendeket 12 ezer p. forint három évi kamat nélküli kölcsön felvételére a' pokovai sóházhoz utasítja; ezen öszszegen élelmi szerek vásárlása határozatott; mennyiben pedig az a' zsolnai járás fölsegélyezésére sem volna elégséges, ujjlag alázatos feliratban fog ő felsége az iránt megkéretni, hogy a' rr. által már más alkalommal is szorgalmazott 60 ezer pfr. kölcsönt kiegészítsék. méltóztatnék. Választvány is nevezetett ki a' közelgő inség miképi enyhítése iránt, ez beadta javaslatát 's helyesléssel fogadtatt. A' hus fontja két krajczárral csökkentett; a' marha- és borjuhúsé 9kr. A' közmunkák rendezésére kinevezett választvány is beadta jelentését, mellyből a' rr. tapasztalák a' törvény hiányosságát. A' meszse hegyekben fekvő községeknek azon tekintetből, hogy a' járáskelemben több időt ne fogszszanak mint a' munkában, a' megváltás megengedetett, 's e' pénzen porondozók felfogadása határozatott. Mivel pedig a' Vág vize a' megyén keresztül folytában sok munkát okoz, ennek könnyebb végeztetése tekintetéből a' rr. a' biztosok számát hárommal nevelték, 's mindegyik fizetését 120 pftig javíták, eddig fizetésök 50 pft. levén — alkalmas egyede' e' miatt nem szerethetettek. E' végett határozatott az is, hogy a' biztosok ezentul nem leendnek esküttek, valamint az eskütt sem fog utak mellé állíttatni, 's minden illy alkalomkor használni szokott napi díjak eltöröltettek, melly nyereség a' biztosok fizetésére fog fordítatni 's mennyiben az elég nem lenne, a' hiány a' nemesi pénztárból pótoltatni.

Pozsony, november elején 1846. Városunkban egy idő óta a' szerencsétlenségek oly gyakran váltják fel egymást, mintha a' mesés örökké bujdosó zsidó árnya, ki azt mondá magáról: „csak a' hol nem vagyok, ott a' boldogság;“ pihenne falaink közt. Alig rázta meg velönke egy érdemes táblabírónak balesete, ki az elinduló vasútyakocsira felugorván, néhány oldalcsontja öszszeszedésével kegyetlenül a' falhoz szoríttatott, már egy gyógyszerésznek szétpattanó görbe (retorta) általi teterpés megsérültéről kelle hallanunk; e' napokban vagy 18 — 20 közeimben bizonyos vadászatról falujokba a' Dupai vasút épülő alagja példamokban lelő halálát, a' közp. vasút épülő alagja pedig hetenkint emészti áldozat. Így tűz, víz és föld látszanak öszszeeszküdni vesztünn, de talán oktatásunkra is: legyünk vigyázók, hogy ellenséges elemek le ne tiporjanak!

A' véletlen csapásinál azonban aggasztóbbak azok, mellyek szab. akarattól veszik eredetüket, t. i. a' társaság belső erkölcsi romlás átka 's e' részben szinte nem aligat chronikánk: rablások, lopások, csalások napi-

renden, sőt a' vasutól elbocsátott vesztelő nép még a' személybátorságot is veszélyezteti. Egy ügyes tolvajról beszélnek, ki az őt üldöző Nemesis karját azon pillanatban, midőn az mármár megüstökölő martalékját, nagy eszélyesen ki tudá játszani, mire nézve némellyek ugy vélekszenek, hogy efféle csiny az eszélyesség homoeopathi adagával is sikerülhetett — Pozsonyban.

Legutóbbi napokból még több épületes életrajz pompáztat kapitányi hivatalunk jegyzőkönyveiben, de sutlogjanak azokról csak az illető acták. Hálálán dolog az emberi társaság sébeit leleplezni, midőn a' gyógyszer mikénti alkalmazásáról hallgatnunk kell; annyit azonban mondhatunk, hogy a' tömördek baj, mit sujtásos pörlekedési modorunk még inkább növeszt, némellykor annyira győzelmeskedik rendőri bíróságunk türelmén, hogy az, diszes hivatalát szegre akasztva, a' terem odahagyásával menekszik a' sok veszekedéstől és az órákig antichambrirozott felek szájtátva néznek az orruk előtt szökő justitia nyomdokiba.

Négy hete, hogy „körünk életre viradt.“ Pozsony haladó közszelleme legujabbi teremtvényéről e' zsenge korában egyebet nem mondhatunk, mint, hogy azon lelkesedés, mellyel az eszmét felkarolók, a' legszebb reményekre jogosít a' gyengéd gyermek jövődjé iránt. Ugy hiszszük, a' pozsonyi kör is „egyesült, hogy egyesítsen,“ 's pedig nem csupán gépileg, hanem 's főleg szellemileg; hogy legyen tüzhelye, éltetője a' Pozsonyban oly csigaszerűen haladó magyarságnak, hogy az ellenséges szelekkel küzdő nemzeties elemnek biztos révül szolgáljon 's a' hétköznapi életben fáradó szellemi erők az itt fejlődendő eszmesurló dásban mivelődjének, szilárduljanak, hogy a' köznélemény e' körben központosulva 's határozódva ítélőszéket tartson társas viszonyaink felett, — és szeretjük feltenni, hogy midőn a' „kör“ eszméje megpendülve oly sokszoros viszhangra talált, senkinek sem vala szándokában pusztá kávéházi pótlékokt alakítani, hanem kiki, neve aláírása mellett ama magasztosb célokat tartá szem előtt; azért nem is kételkedünk körtársaink férfiasan szilárd akaratjáról az egyesülésiünk célját megközelítendő eszközök iránt, miket nem annyira labdányban és whistaszta'lok nagy számában, mint inkább az egésznek eszmecseré-ébresztésül adandó bizonyos irodalmi irányban vélénk feltalálhatni. — Azonban csak türelmet! az első hetekben még csak megismerkedünk egymással; és tájékozunk magunkat az új helyzetben. Szándokegység, 's az előnkbe tűzött feladás kellő méltánylása bizonyosan fényes sikerrel korszoruzandja szent ohajtásinkat, erélyes törekvésünk pedig, mint reméljük, e' közben nem járand circulus vitiosusban, és „ha az Isten úgy akarja, mint magunk,“ a' „kör“ főtényezője leend Pozsony szelleme nemzeties átalakulásának — emelkedésének. —

Szívből örvendünk egy reformnak, melly bizonyítja, hogy több évi agitatio 's a' józanul felfogott érdek szavaira nálunk mégis megmozdulnak. Szegényápoló egyletünknel behozatott a' nyilvánosság! E' jótékony intézetség, mellynek aristokratiai szerkezete, miszerint az adakozó egyleti tagok roppant száma nemcsak a' saját magát kiegészítő bizottság választására befolyást nem gyakorolhat, hanem a' köztanácskozásokban is tiltatik hallgatólágot részt venni, soka'ban csökkenté az emberszerető szent cél iránti kegyeletet, a' noha nagy bajjal keresztülvitt nyilvánosság világánál kétségkívül új virágzásnak induland. — Az egyleti köztagok és az igazgató választvány közt korszorúbban megállapítandó viszony előbb leend képes legyőzni azon ellenszenvet, melly az évi járandóságok gyűjtésekor mutatkozik, mint azon gyáva fenyegetés, hogy a' koldusok egész saskaseregét az egyleti bilinesek alól feloldozandják 's az adakozni vonakodó közönség elé bocsátandják. De ez egyletéről, ha majd első nyilvános közgyűlést élvezendettük, még bővebben szólólandunk. — R. L.

Prdélyi ügyek. (folytatása)

Harmaidik titok: L. P. tanácsnok ur régen foglalkodik az a' tervvel, hogyan lehetne Brassóban egy dolgozóházat létesíteni. De fáradozásai oly akadályra találtak, mit legyőznie nemcsak nekie, de talán senkinek sem sikerülend és ez akadályt az idevaló czéhek teszik, mellyek oly ferde intézetteké váltak itt, mint talán sehol sem: ugy annyira, hogy mit ezek elleneznek, létesíthetetlen. A' dolgozóházat pedig ellenzik azért, mivel a' dolgozóház productumit el is kellend adni, mi a' czéheknek — mint mondják — ártalmára volna. —

A' M. és J. pedig Küküllő megyébe keblezett Z. a' g. or helységeből az aljas boszúnak oly nemtelen 's lélekhaborító undok demonstratióját közli, mellyre a' miveletlenek is lehetlen el nem iszonyodni. Illy rémesemények az erdélyi nép életében gyakrabbak, semhogy javíttatását a' törvényhozás figyelme, melly jelenleg épen kéznél van, kikérülhetné. Mindenütt napi szükség a' nép neveltetése, de tán a' föld hátán sehol nem nőtt inkább a' nemzet nyakára, mint testvér hazáinkban. Ez legfőbb teendője a' törvény-

hozásnak, azért mint egyik követelő tény ide írjuk a borzasztó esetet is:—Borzasztó bosszúvétel történt Küküllő megyében Zágóiban, october 12én éjféli 11 és 12 óra között, midőn ottani zálogos jószágot bír (közhír szerint igen pénzes) Demetrovics Mihályt irt időben fejszéssel 's több gyilkoló szerrel kinosan megölték, felgalták, még pedig fejét több helyen fejszével bevágták, apróra morzsolták, bal lábszára két csontjait ketté vágták 's több egyéb tagjait sem hagyták épen. Megöletése előtt kétszer csürös kertjében takarmányt gyűjtött meg, hogy annál jobb alkalomra találhassanak őt házából kicsalva borzasztó merénnyüköt végrehajtani: de egyszer sem sikerült a gyáva, a lacsony számítás; mert a szerencsétlen észrevevén, hogy a cselszövény ellene van hányva, házából nem ment ki, míg végre harmadszor épen háza melletti sajtóját gyűjtött fel, gondolván, hogy ha ki nem jó, ben ég meg, ha pedig kijő, meg fogják ölni 's így mindkét esetben célt érnek. Ekkor sem akart kijőni, de körülré levőji kérték, hogy jőne ki, különben ben fog elégni. Erre egypár kétesöví piztolyt ragadt két kezébe 's kijött menekülő egyik veszedelemtől, szembe a másikkal. Alig lépett négy öt lépést lakja ajtajától, azonnal az első fejszevágást fejére megkapta 's ellenségeire piztolyait felhasználni tér és ideje többé nem vala. Demetrovics Mihály a megyei tiszt urak rendelkezése következtében tisztessen sírjába kísértetett. Holmijét is elrabolták, mire könnyebben kezelt tehettek. Mindazáltal remélni lehet, hogy a gyilkolók neve napfényre jövend a magyon gondos és erélyes főbíró Földváry Ferencz ur elnöklete alatt megkezdett szigorú nyomozás által. Uraim! félre a hanyagsággal! csak sietve gazdálkodva az idővel; mert az idő fut, önök maradnak, 's maradnak a kisdedovádák is, 's ha a jövendőre is ily vérű emberek nőnek szegény hazánkban: sok ember élete lehet a lázas ingerültségek áldozata.—Ezzel kapcsolatban ugyanazon lap Mikeszáról szinte Küküllő megyéből következő adatát közli az ottani miveltég-híjának; csak hogy itt már nem a nép, hanem az előbbkelő ranguakról van szó. A szüreti szünnapokon több nagyenyedi deák Küküllő megye Mikeszász nevű népes falujában, egy műkedvelő társaságot valának alakítandók színművek előadására oly feltétellel, hogy először mindenki csak ingyen hívassék meg annak gyönyöreit éldelni, később pedig fizetés mellett, a miből kerülő jövedelmet Küküllő megyében szándékoztak ovoidára, vagy egyéb jótékony célra adni, de ezt akadályoztatni ügyekoztek olyanok, kiknek játszó kedvök volt, mind a mellett is, hogy abból már kivénültek p. o. D. P. ki nem kapván szerepet, így szól: „meglátják, hogy mi sem lesz a komédiából.“ Van itt egy 1818ban épült 's már erősen romlásnak indult, magányos unitarium, de felhagyott templom, melynek falaihoz két egyed tart számot, D. F. és Sz. G. urak, a föld mellyen ez áll, legközelebbi osztály szerint is Sz. G. jé. Sz. G. a műkedvelő társaságnak játszás végett átajánl a puszta templomot, mely sok kétkedés közt azt el is fogadta, 's felépítvén a színpadot, több helyről kapott vég-karton 's ágytakarókkal azt fel is díszíté, mikor is D. F. Háromszékről szüretre kikerkezvén, leánya D. P., vője Cs. II és Sz. P. által (kik közül a két első az előtti napon színből megegyezéseket adá az ottan játszhatásra) jól felboroztatván és ingereltetvén: bement az említett templomba borzasztó káromlások között, a kezébeni rúddal szerencsésjére csak egy, vacatorra barátihoz ment székelyfi tanulóra tehetett egy igazán baromi ütést 's a díszítvényeket kezdte le- és öszszeszagatni. Hasztalan mondták, hogy megegyezése nélkül nem játszottak volna 's hogy keresték, de nem kapták honn (mert ekkor folyt a tracta fiam uramánál). A sok szép kérés 's leszedés ajánlata mind ok nélkül volt, mert leánya D. P. így csendesíté felbőszült atyjának dühét: „szagassa ezt el édes apám, mert ez Hól, ezt is mert ez Sztól, ezt is, mert ez Ótól való (kiknek pedig sok kegyökkel élt több év óta), 's így a sok helyről öszszegyűjtött portékák mind szétmarcangoltattak, melyre káröröm kacajával mondá D. P. „lám, hogy nem lesz semmi a komédiából“ a puszta falak ajtaja bepecsételtetett, mert a főtulajdonos Sz. G. nem volt az esemény alatt honn, de már másnap reggel nyitva volt. Ekkor a benmaradt rongyok 's deszkák kivételtek, 's a peccsétlő Cs. I. Sz. G. tulajdon udvarára hatalmasan bemenvén, rég elmentapósát keresni 's védni; egy másnak derék néhány ruddali ütlegeket osztottak, mikből nagyobb részt von Cs. I., ki másoknak is becsületüket megsértvén, kövekkeli hajgálás által kergetteték el. A pusztaulni hagyott egyháznak 1826. óta nincs papja; addigi papjai közül egyik vale-t mondott 's tisztartónak ment, a másikat pedig egy reform. nagylelkű helybeli úr tartotta sokáig; a hívek száma jelenleg három háztáj, az egyház falai pedig kamara gyanánt szolgálnak. Fenebbi esemény volt mult hó 16án 's 17én, de 17kén fel is épült a színpad más helyen, 's 18án elmondattott a minden szépet 's jót akadályoztatni kívánók daczára: Szerelem és Pezsgó című 5 felvonású vígjáték, melyre

számos helybeli és vidéki néző jelent meg. A deák ifjak közül többen kitüntették magokat játéukban, a nőszerpívók dícséretet érdemeltek. A játékot követte egy táncmulatságos és énekes vidám éj. —

A magyar kereskedelmi társaság ügyében. A m. kereskedelmi társaságnak f. évi november 8-kán tartott közgyűlésére nézve figyelmeztetnek ezen t. cz. részvényesek, miképen már a kitűzötteken kívül, a közgyűlésnek főtárgyai voltak azon intézkedések, melyeket a társaság jövendőjére nézve a szenvedett tetemes veszteségek 's a volt igazgatónak ezek következtében megkövetése szükségessé tettek.

Továbbá, hivatkozva a f. october hónap 22én közrebocsátott hirdetésnyre, mindazok, kiknél a társaságnak valami vagyona van, újabban fölszólítatnak, hogy ezen vagyonyosság, minősége és állapota felől annál bizonyosabban tegyenek mihamarább jelentést, mert kiktől a következő november utolsó napjáig az igazgató választvány tudósítást és számadást nem veend, azok mint idegen tulajdon elitkolóji 's letartóztatóji, illetőleg pedig mint számot adni nem akarók fognak tekinteni. — Kikről az igazgató választvány a társasági irományok nyomán már tudja, hogy a társaságnak valami vagyona kezüknl van, azokhoz a jelentés-tétel iránt magánlevelek is bocsátatván: e fölszólítás különösen azok irányában értendő, kik bár van náluk valami a társaságot illető, mégis külön levelek által meg nem kerestettek, mivelhogy felőlük 's a náluk létező vagyonról a választvány eddigelő magának tudomást nem szerezhetett.

Kelt az october 27én tartott ülésből, a magyar kereskedelmi társaság igazgató választványára.

Felszólítás a budapesti közönséghez! Ismét beköszönt a tél, ismét megajdul a nyomor panaszos szözata. Mert több keresetmód megszűnével, a szegénynek több élelemforrása apad ki, 's így insége a zordon évszakkal mindig magasabb fokra hág. Ezért a budapesti jótékony négyelet, mint a' felváltó években, a' szűkölködők némi fölségállítására önkéntes adakozásokat gyűjtenek főleg a' szokott újévi tisztelgések megváltása által. Egy különös e' czélra nyomtatott felhívásban ki lesznek jelezve az adakozást elfogadó helyek. Budapestnek lakosai jótékony érzelmeikről eléggé ismételtesek, bizton reményelhetők, most sem lesz szükség serkentető szavakkal ébresztgetni részvétüket, 's elég lesz tudniok, hogy ismét szép alkalmok nyíltak a' felebaráti szeretet erőnyeit tettel is kitüntetniök. Budapest: november 3án 1846. Külkely Henrik titoknok.

Nov. 13kán a' pesti vakok intézete Haüy Bálint első vaknevelő százados emlékért reg. 9 órakor ünneplend, melyre minden emberbarát hivatalos. Az ünnepély először a' terézvárosi egyházban, hol a' vakok új vocal-miséit énekelendnek, azután pedig az intézet épületében tartatik.

Budapesti napló. (Nov. 12kén.) Az „Eletképek“ mult számában Ney Ferencz figyelmeztet bennünket 's mindazokat, kiket az ügy érdekel, hogy 81dik számu naplónkban hűnyos azon tudósítás: miszerint magyar szoboresarnok alapítására egyesület nagyainkból alakult. E' figyelmeztetés helyessége ellen semmi szavunk „hanem e' sorok rendes írója részéről a' vállalatról örömmel ismételtelhet, hogy annak élén nagyaink állanak. Mi az ügyet illető, minden jó nemes és dícső pártolásra szintolly buzgó hazalissággal szenteli tollát 's bár csekély tehetségét mint az „Eletképek“ bá' melly írója, azért ennek irányában is oda egészíti ki tudósítását: „hogy a' szoboresarnok alapítására alakult egyesületnek minden honfi tagja lehet, 's e' részben is a' haza oltárára teendő minden áldozat szívesen fogadtatik.“ Ezzel a' jó ügynek tartozánk.

Marasztolni Jakab festész-akademiájára is biztosított társulat alakult. Elnöke nm. Úrményi Ferencz, alelnöke Kubinyi Agoston, titoknok Ritter Sándor, pénztárnoka Mátray Gábor; részvényesek 3 évre kötelezik magokat 2 p.f. évi díj mellett, ezért joggal bír minden részvényes a' választványnak egy növendéket ajánlani ingyen tanítatásra. Elnök ö nmíga egy növendék számára mindjárt alapítványt tón 66 p.f. 40 kr készpénzzel; melly szép példát reméljük, többen követendők nagyaink közül. — E' szép intézet valóban méltó is országos pártolásra, ha megmondjuk, mennyi áldozatba került azt magányos embernek ily rövid idő alatt felállítani, 's hogy felvirágzása csak gyámolás által történhetik meg. Tanítványok már gyülekeznek, az intézet termei díszesen rendezettek 's a' belépő honfi örömevelzettel járhat körül, látván a' művészi iskolát, melly, mint van, fővárosunk egyik nevezetes kincseül tekinthető, 's valahára magyar művészetre törekvőknek is nyújt módot önképzésre a' nélkül, hogy a' külföldet költségesen 's viszontagsággal küzdve vándorolnának be.

Az iparmekálítási sorsjegyekből eddig 9 ezer kelt el; a' sorshuzás e' vásár folytán menend véghez.

Nemzeti színházunk ez időszakban dús élvezetet ad. A' büvös Cerrito-mulatság már fogytára jutott ugyan, hanem operánk élénkül. Helyén is van, hogy főleg a' páholy- és zárt-székérlőknek, kik octoberben jobbadán ódonásokban részesülhettek bérifűök után, e' hétti élvezethijánya pótoltsék. Számos új darabot tanul be a' tálmú-személyzet, hogy a' közönség igényei kielégíttessenek. Mult hétfőn ismét a' Montecchi és Capuletti párt zsufolt közönséget csodíte öszsze, Schodelné és Hollósy K. k. nem engedék csilapulni előbbi diadaluk zaját. — A' jutalmazott Zách unokáj című pályaműjövő héten kerül színe, a' pályázottak közül is többet

elfogadtak előadásra; 's így majd meglátjuk, kik és minő dícsőséggel forogtak a' dramai téren; legalább újdonság lesz elég. Szágligeti „Csikós“ című színműve Fűredy dalaival nem sokára előkerül. Bár a' teremti genius sokáig élvezhető új eredeti művekkel áldaná meg a' magyar színi közönséget.

A' magyar tud. társaság megkezdett heti gyűléseiben öröndetes dolgokról értesülénk. A' magyar nagy grammatika' készen van, mit vártunk, sürgelme kértünk 's biztatás szerint e' vásár alatt olvasandunk. Iskolai kézi könyveket a' nyelvtudományi osztály dolgozott ki 's reméljük hogy a' nagy éhségre, melly e' tekintetben tanodánkban mutatkozott, bő évek következnek. Nyilvános vagyis közgyűlése az akademiának dec. 20kán leend. Azután karácsoni szünidő. Furcsa kérelmezést kapott az akademia Amerikából: egy ottani hazánfia csak 12 ezer p. forintot kér tudományos czélaira felhasználandót. Beh sokan kóthetnék el itthon is e' néhány forintot a' nélkül, hogy valaki nekik rosz neven venné.

Hétfőn déli 11 órakor a' képiró-utczában egy ház gyult ki 's leégett; a' pusztító elem e' vakmerősége ellen sok kifogásunk volna kivált mostani szűk időben, midőn a' szállás ugys szerfölött drága; de nem tehetünk róla. Azonban kik ilyen veszélynl a' rend-fentartás végett küldetvük ki, igen is tehetnek arról hogy szerencsétlenség ne történjék: egy lovas ekkor oly irtóztatón gázolt le egy bámuló lyánykát, miszerint csak halk líheggel adhatá jelét alig maradandó életének. A' népben sok henyé szájtáti találkozik, de a' kíváncsi gyermek ily szörnyű büntetésre nem méltó.

A' magyar kereskedelmi társaság mult szombati közgyűlésében választványi előadásból kitünt, hogy a' társaság 260,515 pfrnyit véteges állásából az eddig kitudott 59,491 frt veszteséggel 201,324 frtra csökkent; így tehát fájdalom! nem 81 ezer, hanem 143 ezer p. forint veszett el. Erre a' lét és nem lét közti viták merültek fel; de a' részvényesek erélyes többsége félre tevén a' csüggedést a' társaság fenmaradására nyilatkozott 's a' folytatandó működésre következő választványi tagok szavazattöbbséggel választattak meg: Dumcsa, Weisz B., Kunewalder, Fröhlich F., Kossuth, Nádosy I. Vajha ama nem is képzelt csapást mielőbb kiheverhetné!

Szigligeti öszszes színműveinek harmadik füzeté „Egy szekrény rejtelme“ megjelent. Ara 30 kr pp.

A' minap említettük iparegyleti rajziskolai ünnepély csakugyan vasárnap f. hó 8kán tartott meg reggeli 10 óra után. Első nyilvános 's köz örömnappja volt ez a' magyar iparos fiataiságnak, melynek meleg részvétl 's feszült várakozással párosult lelkesültségéből ki biztos reményeket nem bír következtetni a' hazának iparos jövendőjére 's ez utoni felvirágzandására, az még a' legszebb, legbájlóbb tavasz virágokat is hasztalan kikicsines fogja tekinteni. De már tagadhatlan sikere 's nyomai mutatkoznak az egyesületi szellemnek, — egykét ez alkalommal láthatók, 's csak az fájt szívünknek, hogy a' dícséretes részvét mellett, mit az iparos ifjuság nagyszámu megjelentével tanusított, érezhető híjánny tapasztalánk azokat illetőleg, kiknek épen mint mesterek 's előjáróknak buzdító példalul kellene szolgálniok a' fiatal nemzedék polgári pályáján. De reményünk, melly e' részben is jobbal kecsesgetett, ideiglen erősíté azon egykét jeles kivétel, melyet a' közügy mezején mindenütt van szerencsénk üdvözölni. Csak azt nem bírók felfogni, hogy miért, egyet kivéve, épen az egyesületi tanárok maradtak el ez ünnepélyről, melly mégis az egész iparegyletet érdekli. No de hisz mi nem akarjuk, hogy szegletet örizenek illetlen alkalmakkor az érdemes tanárok vagy illető tisztviselők. — A' fenebb mondtak daczára díszes 's jelentékes vendégköszorúval ékeskedett ünnepélyt iparegyleti aligazgató Wargha István ur igen kimerítő, velős beszéddel nyitá meg, mit az illető rajztanár lelkes szónoklata követett. (Lásd a' mai Társalkodót.) Ezután jegyző Csanády Ferencz ur fejtegeté az iparos rajzművészet szükségét 's felolvasá a' rajzbíró választvány jelentését 's ezzel öszszekapcsolva, nevelt a' jutalmazottaknak, kiknek is ekkor az illető érdemdíjak átadatnak. Hátal az iparos fiataiság nevében Sós Miklós kómüves szónokolt (l. mai Társ.), kinek nem tüze 's jeles szavalása mintegy megvillanyozá az egész gyülekezetet. Urak! e' szónoklat bármely megyei terembe oda ilenék. Számos ily ünnepélyt kívánunk a' munkás egyletnek. Rajziskoláról szólván egy toscanai oszlopot ábrázoló famintát említünk meg, melyet ott egyik teremben láttunk 's egyszerűsége és egyszerűsége, nem czéltalan ohajtást fejezünk ki, midőn mondjuk, vajha a' többi oszlopndet is hasonlóképmintázatnák! szép gyűjtemény fogna ez lenni 's igen szükséges az illető építész leczkeszak elméletének gyakorlati felvilágosítására. Különben is, mint nekünk látszik, van arra rovat a' rajziskolai költségjegyzékben.

A' casinoteremek egyikében ki van állítva 's bámulásra ragadhat minden szemlélő egy csillagrendszeres óra két fő kerek lappal 's ezeken öszszesen mintegy 25 mutatóval, 's mi magánál a' múltól még inkább azt esodáljuk, hogy eddigelő még oly megfoghatlan indolentia uralkodik tehetősb hazánkfiában e' esodálott ritkaság iránt. Mint értesítve vagyunk, eladásul van e' mű a' casinóban kiállítva, 's még nem kaptak öszsze rajta — volna csak angol telivér! Szó, mi szó, de a' mű remek dolgozat, szüleménye egy bécsi ágostonrendi szerzetes számos évi buvársága 's működésének — 's valóban diadala a' combináló emberi észnek! Megkísérjük rövid leírását a' jövő számu Társalkodóban.

Amerika.

Sept. 28kai washingtoni levél tartalma következő: „a' kormányunk által Santa Anának ajánlott békefeltételeket utóbbi nem ugyan határozottan, de legalább tényleg visszaveté. A' szó 's hűség szegte mexicói hű maradt jelleméhez 's nem gondol most többé a' számüzetése alatt nekünk tett ígéretekkel. Kormányunknak tehát az egész mexicói birtok megtámadtatásáról kell komolyan gondolkodnia 's valóban, mint látszik, legerélyesb rendszabályokhoz szándékozik is nyulni. Tampico's Veracruz ostrom alá fog vétetni,

Kearney ezredes, Sloat commodorral összeköttetésben, egész California meghódítására van rendelve 's Taylor tábornok Monterey felé az ország belsejébe nyomul. Santa Ana utóbbi nyilatkozványában sereginknek egész Sabineig viszszereteléséről beszél; ez egészen mexicói szerű. Midőn Santa Ana a sanjacintoi ütközet után a texasi lövészekről elfogatva egész Washingtonig jött 's utjában semmi várat, semmi fallal körített várost, semmi katonaságot, semmi nyomát állandó hadseregnek nem látná, utitársai előtt nyilván dicsekvék, miszerint ha néhány ezer fővel többet bír, egész Washingtonig nyomulhatott 's az egész országot elpusztíthatta volna. Santa Ana, mikint valamennyi tisztán katonai zsarnok, nem bírja felfogni, miszerint a nép szelleme — névszerint egy egész talpig fegyveres népé — hábar nem is ezredekre osztályozva, legszebb alapját képezi minden lehetséges hadi működésnek. Ezt azonban hihetőleg nem sokáza meg fogja saját kárát tanulni. Tegnapelőtt kabinettanács tartatott 's a háborunak legszigorubb vezetése egyhangulag határozatott el. Most Mexicónak békeért kell esedeznie; addig kormányunk mindent el fog követni, hogy a 'szájhós szomszédal a háboru minden kellemetlenségét 's bajait éreztesse. Történhet, hogy e' végre kölcsönt veszünk fel; mert a' 26 millió dollárnyi hiányt nem fődözhetni előleg másképp. Bizonyos, hogy Santa Ana ámitgata benünk, de az is bizonyos, hogy mi ez alatt minden előkészületet megtevének ámitgatása ártalmatlanná tételére. Ki tudja: nem tör é ki a' legközelebb hat hónap alatt ismét új ellenforradalom, mely Santa Ana kormányának épen oly hamar vet végett, mint az Paredes tábornok monarchicus terveivel történt. Már kétségtelen, miszerint az angol kormány nem avatkozik többé a' mexicói ügyekbe 's az angol kereskedők még örömezt fogják látni, ha Mexico kezeinkbe jut. Kormányunk Anglia közbejárulási ajánkozását köztünk és Mexico közt igen udvariasan de határozottan visszautasítá 's reméljük, Packenham Richard ur ezen visszautasító válaszszaal könnyen meg fog barátokozni. Nem könnyű köztünk és Mexico közt közbenjáró szerepet játszani 's Anglia e' mellett az Oregonszerződés által nyert népszerűségét újra koczkkára tenné. Ha Franciaország jelentkezék közbejárásra, még határozottabban utasították vissza, mert semmi kétséget nem szenved, miszerint Anglia jelen pillanatban a' demokrata pártnál sokkal kedvesebb mint régi szövetségese, kivel azonban bensőleg soha nem egyezett. 'S valóban egy háboru Franciaországgal sokkal népszerűbb fogna lenni, mint Angliával. John bull igen remekül viselé magát irántunk 's az angol követség itt határozottan élén áll az összes diplomatiai testületnek 's nagyobb befolyással bír mint a' többi követség összesen. Alig van jobb republicanus, mint az egész britt követségi személyzet, mely feladását valóban olly dertkasan érti, miszerint nem csupán a' törvényhozók közt, hanem a' népnél is furorét csinál. Még vendéglökbeni viselete is dicsértetik a' lapokban. Itt semmi nyoma nincs a' diplomatiai feszeségnek. Hol szék nincs, asztalra ülnek; hol ágy hiányzik, paddal élégesznek meg. Természetesen ez legjobb mód aztán mindenütt széklet és ágyat találhatni. A' francia diplomaták soha nem fogják ennyire vinni. Ezek mindenütt csak mintaszerepeket játszanak utánzásul azoknak, kik a' jó tónt keresik 's azzal itt nem mehetni meszsziere. Egy esetet mondhatnánk el, mellynél utóbbi nyáron egy iskolaszagu diplomatát érett barack miatt hortal vertek meg a' gyerkőczék, kik ezt tették, jól tudták, hogy azon férfiú a' diplomatiai testülethez tartozik. Mit tegyen az ember illyen vadonczokkal — ha csak ugy nem cselekszik mint az angol követségiék? Mi a' politikai mozgalmakat illeti: világos, hogy Silas Wright, Ujyork mostani elmedus kormányzója, a' novemberi válaszkör ujjolag meg fog választani, valamint hogy egyik legelső jelölt lesz az 1848kai elnökválasztásnál. Másrészt Pennsylvaniának két kitünő elnökjelöltje van: mostani státustitkár Buchanan 's alelnök Dallas személyében, ez utóbbi különösen szabad kereskedés melletti szavazata által tette magát a' déli státusokban szerfölött népszerűvé. Azonban a' legközelebb választ. elnöknek, a' demokraták sőt még az éjszaki whigek állítása szerint is, nem szabad dcl-tartománybelinek lenni. Calhoun tulzó rabszolgasági tana többet tón talán a' rabszolgaság-módosítás végképi megszüntetésére mint a' törlesztősdiék minden fanatismusa. A' whigek más részt szinte ingadoznak elnökjelöltekkel. Clay Henrik régi baráti már is a' mezőn állanak; Webster ellenök dolgozik, de idegen zászlók alatt, millyen M' Lean ohioi bírósé 's a' most már jóformán elhasznált Scott tábornoké. Utóbbira illenek azon bélyegzés, mit itt „holt kakas”-sal szoktak kifejezni (hihetőleg a' kakas-viadaloktul kölcsönzött hasonlat szerint.)

Oct. 8dikai ujjorki hírek szerint Kearney tábornok Santafét, Uj Mexico fővárosát aug. 16dikán ellenszegülés nélkül bevette 's egy nyilatkozványban ama mexicói tartományt az unio kiegészítő részének nyilvánította. A' santeafei hatóságokat 's többi község előjáróit az egyesült stá-

tusok szövetsége iránti hűségre föleskette 's önmagát Uj Mexico kormányzójává kiáltotta ki. Armijo, eddigi kormányzó, 4 ezer emberrel Chihuahua futamlott, hova Kearney utána nyomulni szándékozik. Utóbbi aztán sergeinek egy részét Californiába küldendi. A' washingtoni kormány most, miután Mexico a' békeajánlatokat visszavetette, határozatos lépéseket teszen a' háborunak szárazon és vizen minél erősebb folytatására 's eredménydus befejezésére. Taylor parancsot nyert, hogy előnyomulását siettesse 's Montereyt elfoglalván, azt megerősítse, őrséggel lássa el, aztán Saltillónak induljon 's mindig tovább nyomuljon, mig ellenparancsot nem kap. A' mexicóiak Ampudia tábornok alatt Montereyben pontosulnak össze 's mint látszik, még Monterey előtt akarnak az amerikaiakkal megütközni 's ha megveretnek, ide vonulni vissza. Miután az egyesült státusok kormánya a' megajánlott kész pénzeket majd mind felhasználta 's folyvást nagyobb kiadások szükségesek a' háboru folytatására, a' kincstári titkár Ujyorkba ment 5 millió dollárnyi kölcsön-vétel végett. A' titkár száztól ötös kamatot ígért 's a' kölcsönt egy évre akarta. De a' bankok hatos kamatot kívántak, mire a' titkár „Brown Brothers et comp” bankházzal kötötte meg a' kölcsönszerződvenyt.

Portugália.

Oct. 17kei lissaboni levélben többi közt következők állanak: „egy pillanattól a' másikig a' forradalom, mely ellen küzdenek, itt törhet ki. A' forrongás általános. Óránkint kétséges, mi lesz a' király 's királynő sorsa. Két harmada Portugáliának lázadásban van. Algarbia követte a' példát.” Legfontosabb most az ideiglenes junta nyilatkozványa Portóban, das Antas gróf elnököt 's négy más tagtól aláírva. A' nyilatkozvány azzal kezdődik, hogy „a' külföldiek, kik a' palotát lakják 's Cabral pártos hivei, a' királynőt megcsallták, királyi aláírását kicsikarták, a' tanácselnököt elfogták, a' sajtószabadságot felfüggesztették 's a' nemzet örséget mindenütt feloszlatták. Donna Maria, a' Braganzák örököse, az alkotványos királynő, fogoly saját palotájában, a' szabadság vesztélyben fogva, mindenki kötelese tehát fegyvert fogni az alkotvány-oklevél 's királynő nevében. Ezen kissé elhasznált ámitás, hogy a' királynő akarata ellen cselekszik, azt mutatja legalább, hogy a' lázadók eddigelő a' királynő letételését még ki nem mondták. A' királynő illetén szorongattatásban Palmella után küldött, tanácsát hallandó és Saldanha a' spanyol közbejáruláshoz folyamodott, mi ellen Anglia, ugy látszik, tiltakozni akar.

Spanyolország.

Saragossában lázadási kísérlet tételét, melyet azonban a' főkapitány erőlyesen elnyomott. A' zendülő csoportokból Esparterót éljenző kiáltások emelkedtek. Több lövés történt, számos egyedet elfogtak 's a' per ellenök tüstint megkezdett.

A' National egyik madridi levelezője következőleg ír oct. 21kéről: „két nap óta kabinet-változásokról beszélnek. Isturiz Párizsba fogna menni Martinez de la Rosa helyébe, utóbbi Rómába 's Casa Irujo leendő külügyi miniszter Mon elnöksége alatt, ki leghivebbike a' bressonistáknak (madridi francia követ ihletése vagy befolyása alatt állóknak) Lajos Fülöp király most alkudozást kezdetett meg Rumigny által Henrik infans kiengesztelése iránt rokonival 's az állítólag már késznek nyilatkozott tiltakozása visszavonására, valamint egy nyilvános hódolási oklevél-kiadására, miért is neki nagydírmál címet és szép összegű adományozást ígértek. Ha ezen fiatal herceg elhagyja magát csábítatni ezen mézes ígéretek által, ugy az annál nagyobb kárára fogna szolgálni; egyébiránt baráti határozottan nyilvánítják, miszerint ő teljességgel nem képes elveit ekkép megtagadni 's egész jövőjét tönkre silányítani. Most azonban mindenki előtt világos lehet, miért sietett Krisztina királynő, ki pillanatig olly elégtelen volt a' tuillériák udvarával, hirtelen egészen megfordulni. Ő kiszabta maga föltételeit 's mig Ferdinánd király lányairól gondoskodott, utóbb született lányairól sem feledkezett meg. Az ünnepélyek közepett vezeté 's mutatá be két legidősb leányát 's kívánta, hogy a' király Aumale és Montpensier hercegek családbeli hercegnőkül ismernék el 's tisztelnék azokat. Ez megtörtént, 's láthatták mindnyájan, mikép ezek mindegyike a' lányokhoz menvén, őket „kedves hugocskájának” nevezé. Ez még csekély elégtétel volna Krisztinára nézve, ha többet nem követelne. De ő szilárd, tényleges, következetes jellemű; azt akarja, hogy Munoz ur (Férje) egyezség hercegének neveztessek fenségi címmel. Miután erről gondoskodott, férje testvérét bizonyos Fulgosioval akarja összeházásítani. Ez, még carlista századfőnök a' bergarai szerződésnél, azóta tábornoki méltóságra emeltetett, 's nászajándokul grandságot nyerend. Ez nem elég — mindkét legidősb leánya Munoznak Krisztinától, hercegnő címmel fog diszittetni 's miután ez utóbbinak vagyonértéke 150 millió frankra becsültek, 10 milliónyi majoratust fog ez leánya számára alapítani, miről bő-

vebben gondoskodik majd nagybátyja (Lajos Fülöp) a' tuillériákban. Még sok egyebet lehetne felhozni azon kézzelfogható érdekről, mely Luiza infansnő házasságában szerepelt, elég legyen Bresson ur egy közel barátja szavait említeni: „Krisztina nekünk csinos nászajándokot adott, de mi arany hidat építettünk neki.”

Oct. 21kén ment véghez az anya-királyné termeiben, kiférje palotájában lakik, a' Rianzares herceg nővére 's Fulgosio tábornok, madridi katonai kormányzó közti házasság. A' Clamor Publicoban más nap heves cikket lehetett olvasni Rianzares herceg családjá ellen, mely főlé Izabella királynő férjhez menetele következtében valódi kegyelem-zápor hullott. Rianzares herceg az aranygyapjas 's francia becsületrend nagykeresztét nyéré meg 's már a' fenségi címhez is igen közel áll. Miről azonban a' Clamor Publico mitsem tudott, az abban áll, hogy Krisztina királynő férje számára Lajos Fülöptől Malmaison hercegi címet kívánt, de ez Napoleon emléke iránti tiszteletből megtagadtatott 's helyette a' montereau herceg cím adatott meg férjének. Ennek második testvére, don José Munoz, országtanácsosi méltóságra emeltetett 's egyszersmind III. Károly rend csillagát 's a' becsületrend nagykeresztét nyéré. Szintugy harmadik fivére 's fia is több rendű kitüntetésben részesültek. Hasonló felmagasztalások csak legkedvetlenebb hatást gyakorolhattak a' közvéleményre, 's a' conservativ párt legmérsékeltebb tagjai is roszeják a' győngeséget, melyet a' kabinet ez alkalommal mutatott. Az igaz, hogy jutalmul ezért Mon, ki magát egészen a' camarilla karjai közé veté, tanácselnökséget nyerend, 's a' miniszterség összes tagjai kamarás kulcsossal fognak megajándékozotni. Illyétén körülmények közt Mon nem remélheti, hogy a' kabinet, mellynek alakításán dolgozik, népszerű fogna lenni.

Madridból oct. 22kéről írják: „Aumale herceget, ki tegnapelőtt utazott Franciaországba vissza, az infansnő 's férje Montpensier herceg ma követték oda. Az elutazás pompa 's figyelemgerjesztés nélkül történt. Előbb még néhány vidám ünnepnapot töltött a' bájós pár az Escorial 's la granja kir. palotákban. Még szüntelen beszélnek a' pompás bikaviadalokról, miken folyvást 40 ezer néző volt jelen, a' bikák vad bátorsága 's küzdők ügyességéről. E' véres játékoknál leginkább tünteté ki magát bizonyos Mame-ro előkelő családbeli férfiú, ki két legüzesb bikát ölt meg töredékeny kis láncaájával a' nélkül, hogy legcsekélyebb sérülést szenvedett volna. Montpensier herceg elragadtatva ezen látvány által, a' lovagnak azon kardot ajándékozta oda, melyet a' menyekzői napon viselt vala. A' kivilágítások igen pompások voltak; csak a' plaza mayoron estenkint a' bikaviadal után 700 viaszfáklya égett; a' Prado nagy teremé változott chinai izlésben, csodaszzerű fény-sugázzattal, mihez hasonlót még soha nem láttak. A' 17kei táncvizigalom a' kir. palotában az udvar 's ország minden jelességeit egyesité magában, Dumas novellairót is ott lehetett többek közt látni. Nem kevésbbé fényes volt más nap a' francia követségi táncvizigalom. Ezekon tul még nagyszámu egyéb ünnepélyesség következett gyorsan egymás után; néhány magány-vendégünk is lakomával tiszteltetett meg, így Cobden számos tekintélyes kereskedő 's hírlapírótól, Orfila, ki több évi távolléte után ismét meglátogatta hazáját, az itteni orvosoktól, Dumas a' szépirodalom embereitől 's tb. Dumas igen udvarias ember 's következő tette szerfölött tetszett. Utóbbi táncvizigalmak egyikén összetalálkozott a' derék Ventura de la Vega spanyol költővel, ki Lajos Fülöp épen becsületrendi keresztel ajándékozott meg; tüstint levette saját keresztét önmelléről Dumas 's hízelt beszéd közben a' spanyol költőre függeszté azt. — Azon személyek, kik előleg kizaratvák a' büntefelédési kegyelemből, tán valamivel többre megy kétszáz-nál; remélik azonban, miszerint ók is részesülmi fognak a' királyi kegyelemben, kivéve tán don Carlost, Montemolin gróft, Esparterót, Olozagát 's még egy vagy kettőt ezeken kívül. —

Anglia.

A' hírlapok főtárgya most, mely fölött minden színezeti politikus egyiránt megegyezik, a' naponkint növekedő drágaság Anglia és Skótzában, a' fenyegető éhínség Irlandban, 's ezek következtében azon általános vélemény, miszerint okvetlenül szükséges mindennemű élelem-szerek tökéletesen szabad behozatala.

Fermoyban (Cork grófságban) oct. 24én a' földesurak gyűlést tartottak, mellyben az öreg O' Connell is jelen volt, 's ott tartott beszédének következő része nevezetes: „legmélyebb sajonnal vallom meg, miszerint azon reménybenjövén ide, hogy lássak valamely üdvet ígérő segedelmet, valamely rendszeres tervet, valószínű megszüntetésére a' szemekbe meredező nyomor és inségnek, azonban ennek épen ellenkezőjére találtam. Hallja tehát a' kormány, a' mit itt kimondok: inség uralkodik az országban, páratlan inség, inség, minőt eddigelő még nem éltek. Én borzadok

azon gondolatnál, ha valaki tetteimet legtávolabbról is oda magyarázná, hogy ez állapotot lázodalmas vagy bármily erőszakos eszközök által kívánám orvosoltatni. Midőn egyik részen kérem a népet: legyen békében 's nyugodtan, más részről felhivok mindenkit, nagyot ugy mint kicsinyt, gazdagot ugy mint szegényt: álljanak össze 's tegyenek valamit a népért. Ha misem történik, ki mondhatja meg előre, mily nagygyá emelkedik a szerencsétlenség? Hol látok valami határt? hol vége hossza? Hisz senki sem tudja, mikép fog a jövő évi termés sikerülni? Mult évben, midőn az inség még nem hágott illy magas fokra, az akkori kormány leghathatósab rendszabályokat hozott 's nem csupán itt hallatám hálaszavaimat Peelnek ezen gondoskodásáért; ugyanezt tettem a parlamentben is 's az irlandi nép nevében mondtam köszönetet neki 's fogadtam személyesen viszonzóköszönetet tőle, ki a ház teremén ment keresztil köszönni nekem ollyasmiért, mit ő nagylelkűségi cselekedetnek nevezett, én pedig igazsági tetnek neveztem. Kész vagyok bizalmammal a mostani kormányt is megajándékozni. A jelenlévőkkel szavazva megvallo, miszerint Besborough irlandi lord-helytartónál jobb szándéku férfiu közhivatalt soha nem viselt, de ő sem tehet mindent. Végül engedelmet kért a jelenvoltaktól, hogy az irlandi helytartónak értésére adhassa, miszerint nem biztos az ország békéje, inség uralkodik mindenütt 's ha nem tesz valamit annak elhárítására, ugy ő lesz felelős az áldozatul esendő emberéletért. A lordhelytartó nagy és nemes lelkű 's kész a népért tenni mindent, mi tehetségében áll; de ha Angliából intézkedéseket tesznek ezen jó akarat akadályoztatására, akkor ő (O'Connell) Russell lord elé lépénd 's ki fogja nyilatkoztatni, hogy az irlandi parlamenttagok részéről ne tartson számat gyámolítására.

Chinai újabb tudósítások szerint az angolok Tsusan szigetét csakugyan a chinaiaknak visszaadták, nagy kedvetlenségökre a benszültteknek, kiknek ipara a rendezett angol uralom alatt, védtetve a mandarinok zsarlásai ellen, érdemlett jutalmának bizton örvendhete. A Pulu Labuan sziget angolok általi megszállásán megbotrányoztak a hollandiak, miután az előbbieket ama földrészeni birtokból szerződvényleg kizáratvák.

A Daily News Irland helyzetét legsötétebb színekkel festi: „a felleg, mely Irland fölbe törnyosul, naponként sötétebb. Az inség enyhítésére czélzó rendszabályokat folytatják, de az éhség 's inség által okozott pusztítások szinte mindinkább növekednek. Halálesetek éhség miatt, a szomorú termés ezen előgyümölcsei, szaporodni kezdenek. A hagymáz uralkodó széklet út föl magának a túltömött kórházak és szegényekben 's az emberiség ezen gondoskodási 's gyógyítási menhelyeit halál kapuivá képezi. A halottak csarnokai nem olly tompák és homályosak, a csatamezők nem olly rettentők mint jelenleg Irland tekintete.“ — A corki Examiner szerint oct. 26kán Corkban éhség miatti lázadás tört ki, mintegy 300 vidéki férfi, ásó 's kapával el látva, előbb a segélyzési hivatalba 's minthogy ezt zárva találták, a rendőrségi csarnokba menvén, tüstint foglalkodtatást kívántak. Egyik rongyos köntösét lebbenté föl mutatván, hogy ingét vala eladni kénytelen; egy másik, kinek arezvonalmiban borzasztó nyomor 's inség tükröződött, hangosan kiáltá, mikép azelőtti nap reggelétől fogva nem evett egy falat-kenyeret, nője 's gyermekei éheznek; egy harmadik kiáltá, hogy ők nem fognak éhhalált szenvedni 's készek nőik és gyermekeikért élelem miatt küzdeni 's tb. Ezután a pékboltokra rohantak, de a rendőrségnek sikerült a lázongókat viszszanyomni 's kolomposaikat elfogni. Illyetén szomorú jelenetek igen gyakoriak. — Oct. 29ikei titkos tanácsi ülésben elhatározott, miszerint a parlament nov. 4kétől január 12keig el fog halasztatni, így tehát a parlament november hónapban összeszűküléséről szállongott hírek nem valósulnak.

Franciaország.

A spanyol ünnepélyek elvégződtek 's most a francziák veszik kezdetüket. Izabella követe don Martinez de la Rosa már is Bayonneba utazott, az ujdón házas párt a határon fogadandó. Ezt Duchatel belügyminiszter követi oda — szinte tisztelgő fogadásul. Versaillesban nagy előké-

születek tételnek fényes udvari ünnepélyhez. Lesz táncz és színmutatvány, ballet és opera. Egyszermind hírek terjedeznek egy készülöben levő kabinetváltozásról. E' szerint Soult marsal határozottan 's végkép le fogja lépni 's Guizot veendné át a miniszterségi elnökséget.

Sürgönydei hír jelenti, miszerint Aumale herceg oct. 25kén érkezett Bayonneba. — Minden, mit az angol hajóhad földköztegereni mozgásról hallani, följogosít azon véleményre, miszerint nemcsak demonstratiókat akar-nak tenni a spanyol partokon Bulwer diplomatai lépéseinek támogatására, hanem egyszermind a francia hajóhad mozgalmának szemeltartására is, mely azonban e' közben a touloni kikötőbe tért vissza. Így tekintik legalább Párisban általánosan a'dolgot. — Élénk 's nevezetes hadi mozgalom uralkodik Franciaországban jelen pillanatokban éjszaki Afrika felé. Alkalmul szolgálhat erre a különféle afrikai ezredekben ellenség vasa, halálos betegségek vagy lefolyt katonai szolgálat által támadt hiányok; valamennyi zászlóalj és század ismét teljes számu lábra állítatik. Naponkint érkeznek Toulonba seregosztályzatok, melyek lassanlassan, rendeltetésök szerint, az algiri kikötőbe szállítatnak. — A vizáradásokról hírek borzasztón hangzanak. Blois és Tours között a vasutjárat meg kellett szüntetni. Boligny 's Feurs közt ugyan megtették a mozgonyok szolgálatukat, de 2—3 lieunyire több mint fél vízben usztak a kerekék. A bordeauxi postakocsi, utazók, árúk 's lovakkal együtt szerencsétlenül járt. Főleg Roanne várost látogató meg súlyosan a baleset. Alsóbb lakokba az ár éjféltájban tört be a két ölnyi mélységre temette viz alá. — Mintegy 115, nagyobbbrést vályogból épült ház, be-'s összeomladozott. 400 kalmárjakkal terhelt barkából, mik a folyó vagy csatorna töltéséhez kötve valának, 270 veszett el, keveset vagy épen mitsem lehetett megmenteni. Maga a csatorna is nagy részt beomlott. Bolignyben majd valamennyi, Pouilly 's Vougyban számos ház, Andrézieuxben a városorségi laktanya dőlt össze. Nagyszámu hidat ragadt magával az ár. Neversben a lakosok nagy része ágyban elfúlási veszélyben forgott. Mintegy 600 személy két gözönsnek köszönimegszabadultát, melyek házról házra fogadták be a szerencsétleneket földéltetők. Orleansban egy csolnak a Dauphine-utca közepén felborult 's nyolcz személy fult a vízbe. Általjánve e' városban igen sok ember veszett el az éjjeli meglepetés miatt. — Alsó Szajná oct. 21. 's 22kén dühöngő vihar uralkodott, mely hajókban és töltéseken nagy károkat okozott 's a roueni postahajót feltartóztatá viszszautazásában. Ezen hirtelen vizáradásokat a hegyvidékek általános kiirtatásának tulajdonítják, 's a kormány kényszerítve lesz az idén ezen mindinkább fenyegetőzö hajra teljes figyelmét fordítani.

A páriszi nemzetőrség parancsnoka Jacqueminot tábornok oct. 27kei napiparancsában aláírásokra hívja fel a nemzetőrség tagjait a viz által károsultak számára. A vasutigazgatóságok hivatalaiban is megkezdék a gyűjtést. A vizáradás semmi újabb pusztítást nem tón. A Loire nagyobb részt viszszatért medrébe 's az Orleans 's Toursvölgy lakosai is kezdik már az áradás követkevényeit elhárítani. A páriszi őrség tisztjei a 48. sz. ezredből, hónapokint adakozásokra kötelezték magokat, a közkatonák nélkülözhető kenyerét összevásárlandók, 's azt a szegények között kiosztandók. — Az algiri Akhbar (hirlap) nagyszámu rab-szolgák megérkezését jelenti eladás végett a parti piacokon, mire a Moniteur az e' részbeni tilalomparancsokra emlékeztet 's ama büntetésre, mely ezek áthágóira szabott, tévelyesnek állítván egyébiránt a kérdés alatti tudósítást.

A kormány gyors rendszabályokat hozott az árviz által károsultak fölségelésére. A Moniteur több kir. rendelvényt közöl, miknél fogvást a kereskedés belügy 's közmunkák miniszterének előlegezések engedtetnek, és pedig egy millió frank kiosztásul, 400 ezer kórházak és jótékony intézetek számára, 2 millió utak és töltések kijavításására, félmillió azon társulatok gyámolítására, melyeknek függőhidaik elromboltak, végül 1 1/2 millió a státusutakoni munkákra. E' közben az elmaradt posták lassanlassan viszszatérnek Párisba, 's híriul hozzák minden oldalról, hogy a vizek már apadásban vannak. Mindazáltal minden posta

újabb jelentést hoz azon nagy szerencsétlenségről, melyet különösen Loire okozott. Saone áradása felsőbb részén csekély volt, 's Rhone is csak Lyonon alul, 's még ennél nagyobb pusztításokat is tón a Var folyó. De Loire mentiben még olly helységek is vízben usztak, mik e' folyótól távolabb fekszenek. Számos emberélet is lón ezen áradások áldozatává. — A károsultak számára aláírások folyvást tartanak, jóllehet nem azon mértékben, mint azt a szerencsétlenség nagysága kívánja. Három adakozási jegyzék a Journ. d. Débatsban (élükön Rothschild 20 ezer frankkal) még csak 51,288 frankot mutat; a National aláírásai 3002 frankot, az Universéi 460at. A Constitutionnel, a páriszi kalmárok lapja, még eddigelő nem nyitott aláírást.

A Journ. d. Débats oct. 27kéről következő cikket foglal magában: jelentettük, miszerint Montpensier herceg házassága ünneplésére Versaillesban egy nagy színjáték fog adatni; azonban a király, azon balesetek által, mik számos megyéinket érték, mélyen megindítatva, 's a közfájdalomban osztozva, minden örömmilyvántásról lemondott. Nem létezik családünnepe hercegeink számára, midőn közcsapás annyi sok alattvaló fölé nyomort és gyászt hozott. A királyi bőkezűség gyámolítására leend nem egy szerencsétlenség, kiknek nincs egyéb segélyforrásuk a rokonszenvnél, melyet támasztanak; ez lesz legnemesb módja Montpensier herceg házassága megünneplésének.

Francia határszélről oct. 30dikáról írják, miszerint valósulni látszik a hír, hogy a portugál királynő védelmi közbejárulásért folyamodott a spanyol kormányhoz. Azonban egyszermind hiteles kulfó után állítják, miszerint a francia kormány ellene nyilatkozott a spanyol közbejárulásnak főleg azon okból, nehogy megelőzzék Anglia e' részbeni határozatát, melyvel nem szeretne Franciaország új nehézségekbe bonyolulni.

Mülhausenben a kereskedők választványt alakultak, mely a kormány 's a francia iparműves osztály egyik része által szándokolt kereskedelmi reformokat illetőleg, különösen egyeteket akar a keleti megyékből alapítani, minden hatalmában álló eszközzel védendvén a nemzeti ipar késztvényeit. E' végből az összes gyárnokok 's iparműves intézetek birtokosai s előjáróji nov. 4kére kitűzött közgyűlésre hívtak össze.

Olaszország.

A rómaiak remény-'s bizalomteljesen tekintenek a szentségére a pápára 's Gizzi tábornokra. Mint mondják, a pápa nem rég megparancsolá a vasuti bizottságnak, miszerint az egyházistátusokban építendő vasutak irányit haladéknélkül tegye köztudomásukká. Továbbá a szentsége megrendel, hogy a számos koldus, élemlyerjesztő csonka 's bénataguak és torzalakuak az utakról távolíttassanak el, valamennyi külföldi koldus tul a határokon, a honiak születéshelyeikre parancsoltassanak, hol a közönség kötelessége gondoskodni rólók, a Rómában született koldusok pedig a közzintézetekben, miket Róma olly nagy számmal bir, láttassanak el. — Faenzában szomorú esemény fordult elő. Egy szemtanu következőleg ír róla: Midőn vasárnap f. hó 11kén több fiatal ember vadászatról viszszatért 's a külvároson ment keresztil, puska lövésekkel lónék üldözötve. Tüstinti bejelentésre a városi rendőrség egy katonasoztályt küldött oda, melyet számos polgár követe. Ezek szinte puska lövésekkel támadtattak meg a külvárosban, 's egy katonát és egy polgárt öltek meg 's többeket megsebesítettek. E' közben a lelkész vészharangot huzatott 's a vidék porságát hivatá segítségre. Midőn más nap a gonfaloniere mitsem tón a vétkesek elfogatására, a polgárok haragra lobbánván, ennek házat támadták meg 's nem csekély pusztítást követének el rajta. Harmadnap Locatelli gróf érkezett Ravennából, ki is katonáival megszállván a külvárost, mintegy 40 egyedet fogatott el a vétkesek közül. Minthogy a városi hatóság igen hanyagul viselte magát ez esetnél, ideiglen minden működésétől felfüggesztetett. Pápa a szentsége ez esetről fájdalommal értesült, de egyszermind nyilvántá, miszerint ezen nyilvántos ellene sokkal ártalmatlanabb mint a titkosak, kiket nem olly könnyen érhetni utól.

90ik szám.

Fölvívás a gyáralapító részvénytársasági tizesrészenyének 7dik részletének befizetésére.

A t. cz. részvényesek tisztelettel fölszólítatnak, hogy illető tizes részvényeik hetedik 12 1/2 potes részletét

folyó 1846dik évi december 1jétől bezárolag 15keig

az alapszabályok 11. §sza értelmében befizetni sziveskedjenek. A befizetés történik Pesten az egyesületi pénztárnál (szélutca, gr. Pejachevich ház 2dik emelet.) és a vidéki

ÉRTESÍTŐ.

1846.

ügynökségeknél.

Kelt Pesten, november 1. 1846.

A gyáralapító részvénytársaság igazgatósága. 3—3

Ijabb Szabó Pálnak a magyar kereskedelmi társaság volt igazgatójának — Pest megye fenytő törvényszéke f. e. 1381dik számu végzésének nyomán zár alá vett házi butorai, könyvei, lovai és kocsija, f. e. nov. 16dikán és következő napjain délelőtti órákban fognak elárvereztetni. — (Dunasor Koburg házban, a magyar kereskedelmi társaság szállásán.) Kelt Pesten nov. 11én 1846. P a j o r T i t u s t. Pestmegye sz. bírāja. 1—2